THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redaktorius:
T. BARNABAS MIKALAUSKAS

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

2739

METAI (VOL.) XIV Šio numerio kaina 10 c. PITTSBURGH 3, PA., KET VIRTADIENIS, 1950. VASARIO (FEBRUARY) 9 D. Telefonas: HEmlock 1-3121 NO. 6

Kur pasibaigia laisvė, ten prasideda mirtis

SUŠINSKAS

1. LAISVĖ YRA GYVENIMO PAGRINDAS

Kai žmogaus gyvenimas yra suvaržytas, supančiotas, tada žmogus nebegali pasireikšti visomis didžiosiomis savo dvasios galiomis. Laisvė žmogaus dvasiai yra tiek pat reikalinga, kiek yra reikalingas maistas jo kūnui.

Tačiau laisvę mes čia suprantame ne laisvę ardyti, griauti ir naikinti, bet statyti ir kurti. Taigi tikrojoj laisvėj teturi pasireikšti tik gerosios žmogaus galios; tikroji laisvė blogąsias žmogaus galias varžo, nes ji neleidžia griauti ir naikinti. Jei tikroji laisvė leistų blogajai žmogaus valiai pasireikšti, tada ji pati žūtų, ir jos vietą užimtų vergija.

Sodininkas, norėdamas išauginti gražius medžius ir gražių vaisių susilaukti, turi bloguosius medžio savumus sutramdyti, o geruosius — skatinti ir palaikyti.

Žmogaus gyvenimas, visas jo dvasinis pasireiškimas, yra labai panašus į sodininko medį: žmogaus gyvenimas tik tada gali pilnai sužydėti visose savo šakose, kai visoms gerosioms jo galioms yra duota visiška laisvė.

2. TAUTOS VERGIJOJ NYKSTA

Tas pats yra ir su tautų gyvenimu: turėdamos tikrą laisvę, tautos kyla ir visakeriopai stiprėja, gi laisvės netekusios ir vergijoj atsidurusios, — jos nyksta ir net žūsta.

Senovės graikai ir romėnai tik tada sugebėjo sukurti savo galingą kultūrą, kai jos gyveno laisvą gyvenimą. Paimkim, pavyzdžiui, ir vokiečių tautą. Visa jos kultūra gražiausiai kūrėsi tik jos laisvės laikais. Prie Hitlerio vokiečių tauta mažiausia sukūrė kultūrinių vertybių. Hitlerio diktatūra sukaustė ne tik vokiečių rankas bei kojas, bet ir jų dvasią. Tie keliolika Hitlerio viešpatavimo metų padarė įvairiais atžvilgiais baisią žalą vokiečių tautai (aišku, ir kitoms jo pavergtoms tautoms). Ir tik dėl to, kad ten siautėjo baisi Hitlerio vergija, panaikinusi tikrąją laisvę.

O kodėl, sakysim, tokiose Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra tiek daug pasiekta? Kodėl čia tokia aukšta civilizacija? Kodėl net tokioj mažoj Šveicarijoj klesti toks puikus kultūrinis gyvenimas? Ogi dėl to, kad čia yra visiška laisvė pasireikšti gerosioms, kūrybinėms žmogaus galioms.

— Kurk, statyk ir siek! — yra pagrindinis laisvų kraštų šūkis.

Mes žinome daug liūdnų ir baisių pavyzdžių istorijoj, kaip yra žuvusios ištisos tautos. Jos visos žuvo tik dėl to, kad buvo kitų pavergtos ir kad nebeįstengė atgauti savo laisvės. Vergija veda į sunykimą ne tik pavergtus atskirus žmones, bet ir ištisas pavergtas tautas.

3. LIETUVIŲ TAUTOS GYVYBĖ IR MIRTIS

1918 metų vasario mėn. 16 dieną išmaningi lietuvių vyrai savo kraštui ir pasauliui paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Ši diena pasidarė Lietuvos prisikėlimo simboliu. Nuo šios dienos prasidėjo Lietuvos kilimas. Tiesa, istorijoj Lietuva, tam tikra prasme, yra gyvenusi laisvą gyvenimą. Tačiau toji jos laisvė yra buvusi ne kartą ilgais laikotarpiais vergijos nutraukta.

1918 metų vasario 16 dienos Lietuvos nepriklausomybė tegyvavo tik iki 1940 metų birželio mėn. 15 dienos, kada Lietuvą rusai komunistai sužlugdė, ją okupuodami ir pavergdami.

Per savo 28-nerius laisvės metus Lietuva milžinišku šuoliu pašoko visakeriopo atgimimo pusėn. Nė viena kita tauta, buvusi pavergta, nepakilo tiek daug aukštyn per tokį trumpą savo nepriklausomybės metą, kaip Lietuva. Jei mūsų senelių seneliai būtų atsikėlę iš kapų 1938-9 metais, jie nebebūtų galėję atpažinti Lietuvos: tai buvo jau nebe senoji, pavergtoji Lietuva, bet naujoji, taip nuostabiai sužydėjusi savo kultūros ir civilizacijos žiedais. Ir visai suprantama: išsikovotoji ir atgautoji laisvė buvo gaivalingasis šaltinis, gaivinęs Lietuvos kultūros kelią visose šakose; ši atgautoji Lietuvos laisvė buvo Lietuvos gyvenimo gyvybė. Tokios pilnos savarankiško gyvenimo laisvės Lietuva, atrodo, dar nebuvo savo istorijoj turėjusi. Juk Lietuvos praeityje, kad ir vadinamose laisvose jos dienose, svetima įtaka ir galia vis šiek tiek, daugiau ar mažiau, varžydavo Lietuvos laisvę. Dėl to ir kultūrinė Lietuvos gyvybė bei stiprybė tada negalėdavo pasireikšti savo visu galingumu.

1940 metų birželio mėn. 15 dieną raudonoji okupacija nukirto Lietuvos gyvenimo laisvę, Lietuvą absoliučiai pavergdama. Dabar Lietuvą sukaustė svetima kariuomenė ir svetima politika. Prasidėjo lietuviškojo kraujo naikinimas ir lietuviškosios kultūros griovimas. Lietuvio sielai pradėta brukti visa, kas jai nuo amžių svetima ir mirtinga.

Po vienerių metų (1941.VI. 23.) raudonąjį pavergėją trejus metus (iki 1944 vidurio) buvo pakeitęs kitas, rudasis, naciškasis pavergėjas.

Kruvinieji okupantai, visiškai atėmę Lietuvai laisvę, ėmė siekti ir tebesiekia Lietuvos ir letuvių žuvimo.

Naikinamieji tikrieji lietuviai pavergtoj Lietuvoj ir laisvieji laisvajame pasaulyje jau 10-tą kartą švenčia didžiąją šventąją Lietuvos Nepriklausomybės šventę baisiame gedule. Jau 10-tą kartą Lietuvos Nepriklausomybės Diena mums yra praeities džiaugsmo ir dabarties bei ateities kovos ir ryžto šventė. Lietuvos Nepriklausomybės diena yra pasidariusi tautinė laisvės Didžiuoju Penktadieniu.

Tačiau šis Lietuvos laisvės Didysis Penktadienis pasibaigs Lietuvos laisvės Velykomis — Lietuvos Prisikėlimu. Visa kruvina ir tironų sukapota, supančiota, marinamoji Lietuva, iškentėjusi baisiausias savo istorijos dienas, kelsis naujam gyvenimui. Kelsis dėl to, kad Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų šventosios aukos, milijonai maldavimų ir šauksmų į Teisybės Viešpatį suklupdys demoniškąjį tironą pavergėją, kuris žus pats nuo savo baisiojo žiaurumo.

1918-16

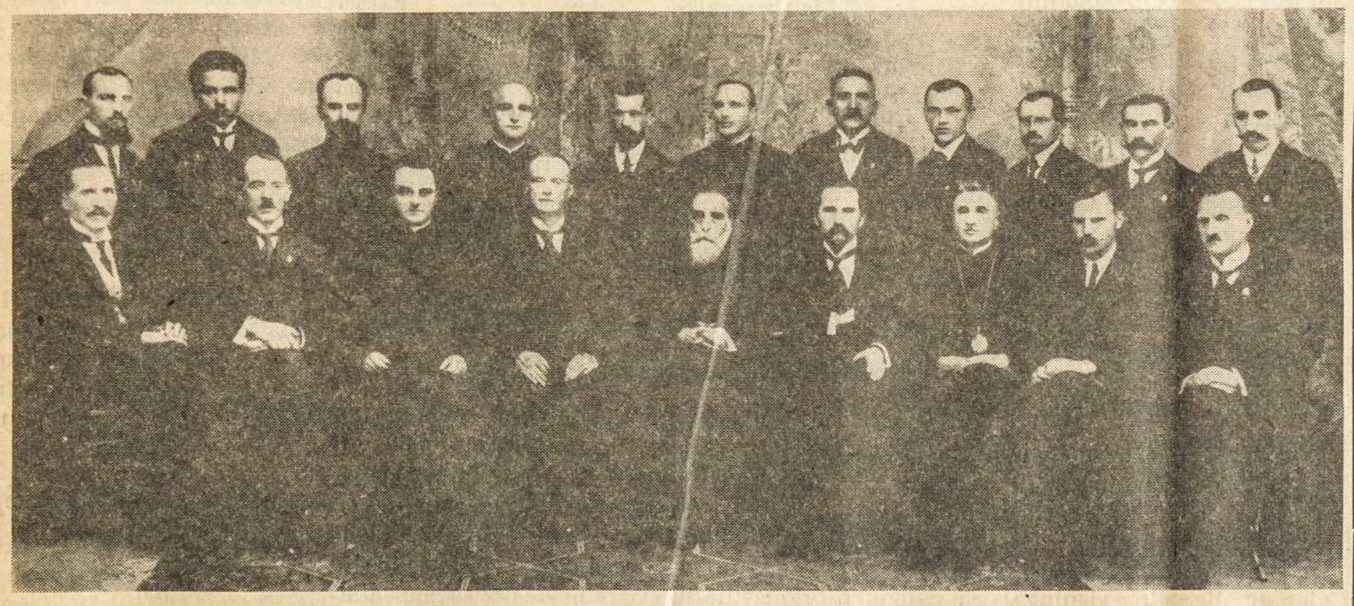

PIRMOJI LIETUVOS VALSTYBĖS TARYBA,
kuri 1918 m. vasario mėn. 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą.
Iš kairės į dešinę sėdi: J. Vileišis, dr. J. Šaulys, kun. J. Staugaitis, St. Narutavičius, dr. J. Basanavičius, A. Smetona, kan. K. Šaulys, Stp. Kairys, p. Smilgevičius. Stovi: K. Bizauskas, J. Vailokaitis, Donatas Malinauskas, kun. Vl. Mironas, M. Biržiška, (vienintelis akto signataras gyvenąs Amerikoje, kuris kalbės vasario 12 d. įvykstančiame vasario 16-sios minėjime Pittsburghe), kun. A. Petrulis, S. Banaitis, P. Klimas, A. Stulginskis, J. Šernas, Pr. Dovydaitis

LIETUVIAI,

Vasario 16-toji — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo — diena yra visiems mums tautinės dvasios pakilimo diena. Šią dieną visi mes: ir tie, kurie prieš dešimtis metų yra Lietuvą palikę ir jos nematę, kokia graži ir miela ji buvo savosios laisvės dienomis, ir tie, kurie Lietuvą pažįsta jau tik iš savo tėvų, ir tie, kurie, kad išvengtų vergo mirties, pasirinko Vakarų Europos griuvėsius, Kanados miškus, Jungtinių Valstybių fabrikus, Kolumbijos, Venecuelos, Brazilijos Argentinos, Australijos. Nauj. Zelandijos naujakurių vargą, ir tie mūsų kraujo broliai, kurie siekia savo tėviškes įglausti į išlaisvintosios Lietuvos sienas, — visi mes Vasario 16-tąją dieną stipriau pasijuntame tarpusavy broliai, tos pačios motinos vaikai.

Šitoji tautinė brolybė, tokia akivaizdi didžiąją mūsų tautos laimėjimų dieną švenčiant, turi būti mumyse nuolatos gyva. Ji mus juo tvirčiau turi surišti tarpusavy dabar, kai ten, Tėvynėje, "dieną naktį nenutyla šiurpi kapų, kalėjimų, kančių rauda", kai ten, Baltijos pajūryje, su pragarišku įnirtimu siekiama išnaikinti senoji tauta, išsklaidyti, kad neliktų lietuvio prie lietuvio. Šiandieną tautinei brolybei mes esame įpareigoti mūsų tautos šventosios rezistencijos ir tūkstančių nežinomųjų didvyrių aukos. Tik gyva ir veikli mūsų tautinė brolybė gali padaryti mus vertus klajūno lazdą parnešti į išlaisvintą Lietuvą.

Išlaisvintoji Lietuva! Atviru žvilgsniu stebėdami šiurpų žemės kamuolio žaidimą, mes regime nepriklausomosias Lietuvos prisikėlimo

Karo muziejus, kurio bokšte vasario 16-ją skambėdavo amerikiečių padovanotas Laisvės Varpas

Lietuvių Tautos vaikai, temą ir tikime mūsų grįžimu. Mes žinome, kad Lietuvos ateitį lemia pasaulio susidūrimas ir mūsų pačių pastangos. Todėl, apveikę sunkias įsikūrimo ir asmeninio gyvenimo sąlygas, suveržkime tvirčiau tarpusavio ryšius. Mūsų nedraugų pastangos mūsų tautą nuo žemės veido nušluoti tebus sutiktos galingo visų pasaulio lietuvių pasiryžimo: Lietuvių Tauta mumyse gyva bus per amžius. Ir mes, nors per visą žemės rutulį išblaškyti, bet tautinės brolybės ryšiais į vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę susijungę, sudarysime neįveikiamą lietuvybės tvirtovę ir mūsų šauksmas dėl okupanto Lietuvoje vykdomo mūsų brolių žudymo turės pasiekti galingųjų sąžines ir privers juos pakelti pagalbos ranką teisingumo, žmoniškumo ir savisaugos idealų vardan.

Į Lietuvos priešų prasimanymus apie lietuvius teatsako mūsų kiekvieno pareiginis darbas, paliudydamas, kokie garbingi ir taurūs yra atsako mūsų kultūriniai pasirodymai, apreikšdami svetimiesiems mūsų tautos kūrybinį genijų.

Trisdešimt antrąsias Lietuvos Nepriklausomybės metines švenčiame mūsų tautos genocido ženkle. Tačiau ir pro šitą baisų mūsų tautos naikinimo vyksmą prasiveržia nepalaužtas tautos noras ir pasiryžimas gyventi. Todėl su viltim žvelgiam ateitin.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pastatytas Lietuvos išlaisvinimo veiklai vadovauti ir Lietuvių Tautai nuo sunaikinimo ginti, šią iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės šventės dieną sveikina visus pasaulio lietuvius, kviesdamas tvirčiau suglausti savo eiles, sujungti savo pastangas ir suderinti savo žygius, kad mūsų pasiryžimai taptų galinga priemone bendram siekimui —

PRIKELTI LIETUVĄ MŪSŲ!

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Tremtyje, 150 metų Vasario 16-tąją dieną.

MALDA UŽ TĖVYNĘ

Dieve, kuris leidai tautas ir įdiegei joms laisvės troškimą, grąžink, prašome Tave, ir mūsų Tėvynei laisvės dienas. Tegu tie bandymai, kuriuos Tu skyrei mūsų šaliai, nebūna jos pažūčiai, bet greitesniam jos prisikėlimui ir didesnei jos dvasinei gerovei.

Laimink, Viešpatie, mus kurie priversti buvome palikti savo gimtąją žemę. Duok mums jėgų ryžtingai pakelti sunkią tremtinio dalią. Padaryk, kad visi mes liktume ištikimi savo Tėvynei ir grįžtume į ją, nešdami naują atgimimo ugnį.

Siųsk, Viešpatie, išminties ir stiprybės dvasios tiems, kurie dirba mūsų Tėvynei, mūsų tautai ir aukojasi jos labui.

Padėk savo tėviška meile ir globa pasilikusiems Tėvynėje mūsų broliams ir sesėms, stiprink dėl Tėvynės vardo ir tautos laisvės kalinamus ir persekiojamus, guosk liūdinčius ir nuskriaustuosius, amžiną šviesą suteik, Viešpatie, tiems, kurie jau yra mirę kovos lauke.

Švenčiausioji Mergele Marija, Aušros Vartų Gailestingumo Motina, pavesk savo dieviškajam Sūnui Jėzui Kristui mūsų Lietuvą, kuri taip nuoširdžiai Tave myli ir garbina. Neleisk, kad Tavo Sūnaus vardas būtų išrautas iš lietuvių širdies.

Šventasis Kazimierai, mūsų tautos Globėjau, vadovauk mūsų kovai dėl laisvės, kaip kitados stebuklingu būdu, kad vadovavai mūsų tėvams. Per Kristų, mūsų Viešpatį, kurį tiki, išpažįsta ir myli kiekvienas taurus lietuvis. Amen.

Vasario 16-ji tesujungia visas lietuviškas širdis į bendrą kryžiaus kovą už Rūpintojėlių žemę–Lietuvą

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.... 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic
Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates
In U. S. A., one year..... $3.00
In U. S. A., six months 1.50
Other countries, one year 4.00
Other countries, six months 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ YRA TAUTOS GYVYBĖ

Laisvė yra kaip oras, kuriame mes gyvename; jei oras nesveikas, kenčiama; jei oro neužtenka, mirštama.

Laisvė yra kaip gyvybė, kuri pasireiškia visuose veiksmuose, visuose momentuose; kur jos nėra, ten mirtis.

Laisvė yra dinamizmas, kuris veikia ir atsinaujina; jei prarandamas veikimas ir atsinaujinimas, susilpnėja ir dinamizmas.

Uužtat yra teisingas viduramžių išsireiškimas: "laisvė kasdien pasireiškia, už laisvę kasdien kovojama, laisvė kasdien atgaunama".

Kiekviena tauta iš diktatūros veržiasi į laisvę; jei stinga tokio veržimosi,tada jau prarasta asmenybės prasmė, pažangumo noras ir iniciatyvos vertė.

Lietuva, kuri atgavo laisvę kartu su nepriklausomybe, negalėjo jos apginti sunkiausiu savo tautinės istorijos momentu, ir pateko Rusijos vergijon. Liūdni įvykiai, griuvėsiai, Sibiras, mirtis.

Tautos, amžinai kovoja už laisvę. Lietuvių tauta, kuri yra viena iš pažangiausių, nenustos kovojusi už savo laisvę, nežiūrint komunizmo grąsinimų.

Lietuviai, kovojantieji už laisvę, turi tai jausti sąžinėje ir remtis žmogiškumu ir teise. Iš čia troškimas tiesos ir meilės, materialinės ir moralinės pagalbos.

Reikia, kad lietuviai gerai įsisamonintų į šiuos laisvės ir nepriklausomybės pagrindus ir juos apgintų nuo individualinio ir partinio egoizmo.

ABRAHAM LINCOLN

Vasario 12 d. Amerikos tauta nusilenkia prieš Abraomo Lincoln'o figūrą, kuris atidavė gyvybę už religiją, didžiausį žmonijos idealą.

Jis buvo visada kuklus, bet drąsus kovotojas už žmogaus teises. Jis tapęs J.A.V. prezidentu griežtai pasisakė prieš kiekvieną žiaurumo sistemą, kuri būtų galėjusi pažeminti garbingus tautos istorijos puslapius. Nebijojo pasikėsinimų, ėjo tiesiai prie nusistatyto tikslo, tai yra, prie laisvės, kuri reiške teisingumo triumfą, atsakantį broliškos meilės įstatymui. Panaikino vergiją, tą pūliuojančią žaizdą tautos organizme. Kilus civiliniam karui, pasiliko vadovauti iki pergalės.

Lincolnas buvo tikėjimo vyras. Ir tikėjimas buvo jo galingiausias ginklas, kuriuo jis nugalėjo savo priešus ir visas jam pastatytas žabangas.

Bet niekšo ranka jį palietė iš pasalų mirtinai. Jis žuvo; bet jo idealai dar labiau sužvilgėjo, jo siela tapo dar duosnesnė, jo širdis atrodė apsupta gyva krikščioniškos meilės liepsna.

Šiandien Lincolno asmenybę matome tikroje šviesoje. Jis yra kankinys, ant kurio spindi nemirtingumo aureolė. Jei vakar jo vardas buvo krauju užrašytas, šiandien jis rašomas aukso raidėmis, kad būtų įkvėpimu naujai kartai, ant kurios galvos renkasi kasdien juodesni priespaudos ir laisvės teisių paneigimo debesys. Nauji neramumai, nauji karai ryškėja ant pasaulio. Visa tai gimsta iš egoizmo, susiskaldymo ir prieštaraujančių ideologijų.

Bet Lincolno figūra pasilieka kaip švyturys, kuris apšviečia širdį, amžiną drąsos, tikėjimo ir įkvėpimo šaltinį tiems, kurie siekia didesnio broliškumo, pilnesnio bendradarbiavimo tarpe tautų už taiką ir laisvę.

LIETUVIAI PENKIUOSE KONTINENTUOSE

° Jaunas, bet talentingas solistas tenoras St. Baranauskas, gavęs vienos draugijos stipendiją išvyksta Romon tobulintis dainavime.

° ALT Vykdomasis Komitetas lankėsi Vašingtone ir įvairiose institucijose gynė Lietuvos bylą.

° Nors prancūzų zonoj, Vokietijoje ryšium su emigracija liko tik 300 lietuvių, komunistinis išdavikas kapt. Tuinyla dar vis juos ragina grįžti namo.

° Sausio 16 d. visose dar likusiose tremties mokyklose prasidėjo mokslo metai.

° Dr. A. Šapoka, "Tėviškės Žiburių" vyr. redaktorius buvo priimtas Toronto kardinolo, kuris ta proga pasidžiaugė puikiais "Tėviškės Žiburiais" ir palinkėjo našių laikų.

° Vaikų literatūrai leisti sambūris pirmuoju savo leidiniu ruošiasi išleisti Vytės Nemunėlio eilėraščių rinkinį "Pietų vėjelis".

° "Tėvynės Balsas" paskutiniame numeryje biauriais koliojimais "pagerbė" gen. Raštikį.

° Daugiausiai skaitoma lietuviška knyga gruodžio mėn. buvo Bern. Brazdžionio "Per pasaulį keliauja žmogus".

Amerikos lietuviai kovoje už Lietuvos nepriklausomybę

T. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, O.F.M.

"Mes neleisime, brangi tėvyne, niekam Tavo laisvės, tavo žemės po kojų pamint. Pasiryžę mirt, tavo sargyboj liekam ir išvesti iš pavojų žengiame pirmyn".

Aistis

Šių metų, vasario 16 dieną sueina 32 metai nuo to svarbaus istorinio įvykio, kada iš karo griuvėsių, po 123 metų vergijos, pakilo laisva Lietuva. 32-tri metai nuo tos dienos, kada Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė pasauliui, kad Lietuva yra laisva ir nepriklausoma. Ši istorinė diena kasmet su didžiausiomis iškilmėmis yra švenčiama viso pasaulio lietuvių. **Iškilmingai ją švenčia ir lietuviai amerikiečiai, kurie yra taipgi daug nusipelnę kovoje už Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą ir josios išlaikymą.**

PATRIJOTINĖS VEIKLOS KILMĖ

Daugumas mūsų jaunųjų brolių sesučių paliko savo tėvynę, savo žirgus, savo rūtų darželius, vien dėl to, kad Lietuvą valdant svetimam atėjūnui gyvenimas buvo tapęs perdaug sunkus. Jie buvo priversti ieškoti geresnių gyvenimo sąlygų Amerikoje, bet ir čia turtai neužgesino jų širdyse tėvynės meilės. Jų mintys nuolat skrido tėvų šalin, kur jų broliams buvo uždraustas spausdintas lietuviškas žodis, kur net bažnyčioje rusų žandarai iš tikinčiųjų rankų išplėšdavo lietuviškas maldaknyges, kur kiekviena motulė sengalvėlė verkė savo Sibiran išveštojo sūnaus. Šių minčių sujaudinti lietuviai amerikiečiai pasiryžo gelbėti savo tėvynę. Aišku, tokiam dideliam darbui reikėjo vienybės ir mokslo. Štai, dėl ko jie susiorganizavę pradėjo leisti laikraščius, spausdino knygas, kūrė savo parapijas, atidarė savo mokyklas, įsteigė draugijas, susivienijimus ir Amerikos Lietuvių Tarybą bei Šalpos Fondą.

PROPAGANDA LIETUVOS NAUDAI

Anuo metu mūsų šalies vardas jau mažai kam buvo žinomas, dėl to Amerikos lietuviai rūpinosi supažindinti pasaulį su Lietuva ir josios vargais. Tam reikalui dar 1890 metais buvo sumanyta išleisti anglų kalboje laikraštį, bet trūkstant jėgų laikraštis neišėjo. Tada lietuviai inteligentai kitokiais būdais atidengė Amerikos visuomenei rusų daromą Lietuvai priespaudą. Jie ruošė viešus mitingus, angliškai rašė Amerikos laikraščiuose. Pačių amerikiečių tarpe atsirado žmonių, kurie rašė apie Lietuvą ir rusų žiaurumus Kražių skerdynėse ir tas savo knygas pasiuntė Rusijos ministeriams, senatoriams ir laikraščių redakcijoms. Amerikos lietuvių buvo išlaikomi ir informaciniai biurai: Paryžiuje, Šveicarijoje ir Vašingtone. Jų dėka 1900 metais Paryžiaus pasaulinėje parodoje buvo gražiai įrengtas lietuvių skyrius, kuris išgarsino Lietuvos vardą ir atidengė josios kančią.

LIETUVIŠKOSIOS INTELIGENTIJOS PARUOŠIMAS

Amerikos lietuviai taip pat suprato, kad Lietuva galėtų prisikelti ir savarankiškai valdytis, jai reikėjo daug mokytų inteligentų. Todėl jie remdami visokį kultūrinį veikimą skyrė stipendijas ir mokslą einančiam jaunimui. Po 1905 metų revoliucijos net imta kalbėti apie Lietuvių universiteto Vilniuje įkūrimą.

Kada buvo atgauta spaudos laisvė ir pradėjo veikti kultūrinės "Saulės", "Ryto" ir "Žiburio" draugijos, kurios kiek vėliau atidarė katalikiškas gimnazijas, tada ir

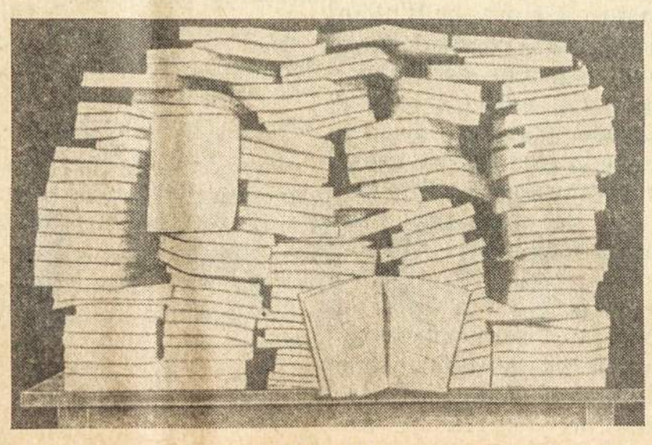

Milijonas parašų, kuriuos Lietuvai kuriantis Amerikos lietuviai surinko ir įteikė JAV prezidentui.

jų išlaikymą ir augimą rūpesčiai rėmė tie patys Amerikos lietuviai. Jų aukomis ir "Lietuvių Mokslo Draugija" išleido pirmuosius lietuviškoms mokykloms vadovėlius.

RŪPESČIAI DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Artėjant pasauliniam karui Amerikos lietuviai pradeda tiesioginiai veikti dėl Lietuvos laisvės atgavimo. Tam tikslui jų buvo sušaukti seimai: Philadelphijoje, Chicagoj ir Brooklyne. 1918 metais kovo mėnesio 13 dieną New Yorke sušauktas didelis Amerikos lietuvių seimas, kuriame iš įvairių kolonijų dalyvavo 1200 atstovų. Šis seimas nutarė reikalauti Amerikos vyriausybės, kad ji pripažintų Lietuvos Nepriklausomybę, kurią 16 dieną vasario Vilniuje jau buvo, iš tikro, paskelbusi Lietuvos Taryba, nors seimas to nežinojo. Seimo išrinktos delegacijos apsilankymas Vašingtone turėjo nemaža reikšmės, nes prezidentas Vilsonas pažadėjo remti Lietuvos Nepriklausomybės reikalą.

Lietuviai amerikiečiai ir vėliau niekur neatsilieka. Jų delegacija kartu su Lietuvos diplomatais dalyvauja net Versalio taikos konferencijoje. Ir lietuvių vieningą darbą pasisekimas lydi pasisekimą taip, kad tiek Europoje tiek JAV pasigirsta balsų reikalaujančių Lietuvai Nepriklausomybės.

MATERIALINĖ PARAMA LIETUVAI

Laisvės troškimams pradėjus realizuotis iš politinės pusės, Lietuvą užpuola bolševikai, bermontininkai ir lenkai. Karo sunaikintai Lietuvai laimėti šias kovas ir atstatyti savo valstybę būtų buvę beveik neįmanoma, be brolių amerikiečių materialinės paramos. Lietuviai amerikiečiai tai puikiai suprato ir iš visokeriopų šaltinių pradėjo remti Lietuvos vyriausybę. Dvasiškijos dėka visoje Amerikoje buvo padaryta rinkliava nuo karo nukentėjusiai Liet. šelpti. Negana to Amerikos lietuviai padėjo Lietuvos valdžiai gauti paskolą iš JAV vyriausybės produktais ir ginklais, o iš Amerikos Pašalpos Valdybos išprašė Lietuvai milijono dolerių paskolą pinigais. Neapsileidžia ir patys lietuviai. 1919 metais jie įperka už $180,000 paskolos lakštų, — bonų. Ši ir ankstyvesnė lietuvių amerikiečių parama nepaprastai daug padėjo Lietuvos vyriausybei apsiginti nuo visų priešų užpuolimų ir atstatyti karo sugriautą krašto ūkį.

MILIJONAS PARAŠŲ

Tiesa, Lietuvos Taryba 1918 metais, vasario 16 dieną, buvo paskelbusi Lietuvą Nepriklausoma, bet reikėjo, kad tą paskelbimą patvirtintų kitų šalių vyriausybės. Čia ir vėl nenuilstami lietuviai stoja į darbą. Jie varo propagandą spaudoje ir renka parašus dėl Lietuvos valstybės pripažinimo. Pagaliau 1921 metais jie įteikia JAV prezidentui 138 dideles knygas su milijonu parašų. Ir nuostabu, ši propaganda padarė tai, kad Amerikos vyriausybė pripažino Lietuvą **dejure**, o netrukus ją pasekė ir kitos didžiosios valstybės.

RŪPESČIAI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METU

Štai, Lietuva laisva ir nepriklausoma, bet ją skriaudžia kaimynai. Lenkai klasta pagrobia sostinę Vilnių, o vokiečiai Klaipėdos kraštą. Ir šiais atvejais lietuviai amerikiečiai stoja ginti savo skriaudžiamą tėvynę. Jie gina jos teises, siuntinėdami protestus ir skundus prieš barbarišką lenkų ir vokiečių elgesį.

NAUJO LIETUVOS PRISIKĖLIMO VILTIS

Šiandieną Lietuvą užgrobus Rusijos komunistams, mūsų broliai amerikiečiai vėl drąsiai gina savo tėvynės teises. Jie vėl rašo spaudoje, šaukia mitingus, siuntinėja delegacijas, prašymus, telegramas JAV prezidentui, ministeriams, kongresmanams ir senatoriams. Jie vėl daro rinkliavas Lietuvos Tarybai, BALFui ir kenčiantiems broliams šelpti.

O iš tikrųjų nuostabi lietuvio amerikiečio širdis ir nepaprastas jo artimo meilės jausmas, kuris dažnai priveda prie to, kad jis pasimiršta savo reikalus ir atiduoda paskutinius centus. Bet šioje didžioje tėvynės ir artimo meilės dorybėje ir glūdi nauja Lietuvos prisikėlimo viltis.

Tai kas, kad šiandieną Nepriklausomybės šventėje Lietuva bolševikų pavergta, jei jie iš lietuvių širdžių negali išplėšti laisvės troškimo. Tai kas, kad šiandieną Lietuvoje neplevėsuoja trispalvė, neskamba Karo muziejaus bokšte jūsų, broliai sesės amerikiečiai, padovanotasis Laisvės Varpas, jei ji plevėsuoja mūsų širdyse, jei jis skamba mūsų dvasios gelmėse, skatindamas mus kovai už Lietuvos laisvę. Taip, šiandieną visų lietuvių širdys su poetu Tisčiu Aleksandravičium šaukia:

"Mes neleisime, brangi tėvyne,
niekam
Tavo laisvės, tavo žemės po kojų
pamint.
Pasiryžę mirt, tavo sargyboj
liekam
Ir išvesti iš pavojų žengiame
pirmyn".

"Suplevesuos, kaip būdavo,
trispalvė
Ir aikštėsna vėl virs minių minia
Sutruškinsi šliužą devingalvį,
Kur šiandie graužia mūsų
krūtines".

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS BRIDGEVILLĖ'JE

Bridgevillė's lietuviai kaip kasmet taip ir šiais metais dalyvaus Lietuvių Tarybos rengiamame Lietuvos Nepriklausomybės minėjime Pittsburgh'e, bet kadangi didelė dauguma bridgeviliečių dėl įvairių kliūčių tame minėjime negali dalyvauti, dėl to, norėdami atsinaujinti lietuviškoje dvasioje, Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą ruošia 19 d. vasario, sekmadienį, 3 val. po pietų, Birdgevillė's Šv. Antano parapijos salėje, Millers Run Road. Minėjime kalbės Prof. Kazys Pakštas, o meninę dalį užpildys "Maironio" ansamblis. Yra taip pat pakviesta daug garbingų svečių iš Pittsburgh'o, kurie įvertindami bridgeviliečių pastangas pasižadėjo atsilankyti.

Paminėtina taipgi, kad veikliosios parapijietės: moterys ir mergaitės, tą pačią 19 d. vasario, 7 val. vakare Bridgeville'je "Dutch Hall", McLaughlin Road, parapijos naudai rengia **Kortų balių ir** kviečia visus jame dalyvauti.

KATALIKU PASAULIS

VOKIETĖS PRIEŠ VOKIEČIŲ APGINKLAVIMĄ

BERLYNAS. — Prieš pasiūlymus apginkluoti vokiečius protestantų moterų lyga ir vokiečių katalikių moterų organizacija bendrai pareiškė:

"Karai niekados neišriša tarptautinių ginčų, bet tik įvykdo masinius kareivių, o taipgi ir civilių gyventojų žudymus. Palikuonys įstumiami į vargą, badą ir kančią".

AMERIKOS KATALIKŲ AUKA

NCWC direktorius E. M. Kinney pranešė, kad J.A.V. katalikai tremtiniams suaukojo 10 milijonų svarų drabužių, 13 milijonų dolerių vertės. Transporto išlaidas padengė Amerikos Vyskupų fondas.

KAT. BAŽNYČIA AMERIKOJE AUGA

Per paskutiniuosius 50 metų Amerikoje priaugo 17 milijonų katalikų. 1900 m. Amerikoje buvo tik 10 milijonų, o dabar jau 27 milijonai.

KATALIKAI INDIJOJ

Pirmasis Indijos misionierius buvo Apaštalas Šv. Tomazas, kuris pradėjo skelbti Evangeliją Malabare. Šiandien Indijoj priskaitoma arti 5 milijonų katalikų. Apaštališkoji delegatūra yra Bangalore.

ŽURNALISTŲ KONGRESAS

Romoje vasario 16-19 įvykstantis internacionalinis žurnalistų kongresas svarstys šias problemas: 1. Pagyvinti katalikišką žurnalistų misiją šiais Jubiliejiniais Metais; 2. paliudyti dar kartą nepalaužiamą prisirišimą prie Šv. Petro Katedros; 3. užtikrinti meilę ir dėkingumą Popiežiui Pijui XII, nuostabiam TIESOS mokytojui, nesiliaujančiam TEISINGUMO skleidėjui, nenuilstančiam TAIKOS apaštalui.

KAD VIEŠPATAUTŲ TAIKA

Katalikų Akcija Bolognijoj (Italijoj) nutarė nusiųsti Švč. Panelės Marijos stovylą į 5 pasaulio žemynus, atskirai į Kiniją ir Indiją. Tikslas: išpažinti Mariją daugaus ir žemės Karalienę, ir kad per jos užtarymą sugrįžtų žmonija prie Dievo ir viešpatautų krikščioniška taika pasauly.

° Msgr. A. SAMORE, dirbęs nunciatūroje Kaune, vėliau Latvijoje, Estijoje, Šveicarijoje, o paskutiniu metu Washingtone, paskirtas nuncijum į Kolumbiją.

Pranciškonas paskirtas Vyskupu

Tėvas Albertas Gori, pranciškonas, Šv. Antano bazilikoje, Romoje, buvo konsekruotas Vyskupu. Apeigas atliko Kardinolas Tisserant.

Brazilijoj stinga kunigų

....Brazilija dar yra misijų kraštas, nors oficiali valstybės religija yra katalikų. Šiame milžiniškame krašte yra 65 Vyskupijos, 2997 parapijos su 6349 kunigais. Permažas kunigų skaičius 50-čiai milijonų gyventojų.

J.A.V. armija

Numatoma, kad Šventaisiais Metais nuvyks į Romą 50,000 Amerikos karių. Jiems priimti yra įsteigta National Catholic Community Service įstaiga.

Katedra Baltimorėj

Baltimorėj greitu laiku bus statoma nauja katedra iš Thomo O'Neill palikimo, kuris siekia 14 milijonų dolerių.

Korespondencija

Italijos Katalikų Akcija pasižadėjo ant laiškų šalia datos parašyti ŠVENTIEJI METAI. Pav.: sausio 29 d. Šventieji Metai 1950.

TĖVYNĖS APREIŠKIMAS

Tamsią nemigo naktį išgirdau Tėvynės balsą. Pažinau kitados jį po šiaudiniu tėviškės stogu, virpėjo jis jaunos širdies stygose sėdint mokyklos suole, prisiklausiau jo melodijų šlamančiuose miškuose.

Laimingos tai buvo dienos, kada galėdavau klausytis žavių Motinos Tėvynės praeities pasakų ir didžių ateities planų.

Šaltą žiemos vakarą, prisiglaudęs prie josios krūtinės, išgirsdavau sentėvių kapų aidus, pamatydavau tvirtais kuorais į dangų kylančias pilis ir vaidilučių kurstomą šventojo židinio ugnį. Dažnai virpėdavo iš džiaugsmo širdis klausantis apie didžiųjų kunigaikščių žygius ir jų laimėjimus. Pasinėręs žavingoje praeities mitologijoje girdėdavau persekiojamojo Vituolio raudą, matydavau patekusios nelaisvės Zubrio mergelės ašaras, — o ankstų pavasarėlį pravirkdavau kartu su Gegute kare žuvusio brolelio.

Kai kada ir liūdnos būdavo Motutės pasakos. Ji pasakodavo ir apie sunkius laikus: lenkų unijas, ilgas rusų vergovės dienas, Muravjovo iškartus laisvės kovotojus ir nepalaidotus ištikimų sūnų kaulelius Sibiro stepėse.

Tada pabusdavau iš saldžios svajonių karalystės sapnų, pajusdavau širdyje kartumą, bet to skausmo priežasties dar nesuvokiau.

— Užteks, sūneli, perdaug tave privarginau savo pasakomis, — ir paguldžiusi mažon lovelėn, leido keliauti tikrojon sapnų karalystėn.

Motinos meilės globoje išaugau į tvirtą vyrą ir, stebėdamas laiko reiškinius, pradėjau tikėti gražia Tėvynės ateitimi. Iš tikro, dvasinis ir kūrybinis gyvenimas virte virė. Miestuose ir kaimuose vienas po kito dygo mokslo židiniai, kuriuose brendo tautos ateitis. Poetai atrado paslėptąją Homero lyrą ir tuva Tėvynė mūsų".

Pamilau savo Tėvynę, brolius, sesutes ir ant amžinos meilės aukuro dėl jų paaukavau gyvenimo auką.

Didžiam darbui ruošiausi svetimoj šalyj, bet širdyje nešiojausi Motinos meilę ir žavių pasakų prisiminimus.

Motinos atvaizdas stovėjo mano dvasios akyse. Jis buvo neapsakomai gražus. Jos puikią galvą puošė trispalvis kaspinas, melsvos ramios akys viliojo prie savęs, — o praskleistos lūpos žydėjo rožėmis, tokšdamos išbučiuoti iš tolimos šalies grįžtantį sūnų.

Tiesa, jos širdies žaizda negijo; šlapią rudens rytmetį ji pravirkdavo kartu su savo vaikais, bet šiaip buvo linksma ir laiminga.

Bet šiąnat išgirdęs jos balsą vos bepažinau. Jis buvo liūdnas, pasikeitęs.

— Sūnau, sūneli, tu nemiegi?..

Ji stovėjo prie mano lovos. Jos balsas graudingai virpėjo, tarsi truktų ašarų išverkti bekraščiam skausmui.

Pažvelgiau į ją ir išsigandęs pašokau. Ji buvo sutrypta purve, galvos nebepuošė savo veikalais užpildė knygų lentynas, aukštąsias kalvas puoše Dievo namai, kur žmonių širdys kalbėjo su Dievu. Visa šalis puošėsi slaptingais šilais, derlingomis dirvomis ir margažiedžių gėlių vainikais išpuoštomis lankomis. Žaliajam kaime, samanotoj gričiutėj, išaugę sūnūs ir dukros puošėsi rūtomis ir sutartinai giedojo meilės himną: "Lietrispalvis kaspinas, akys išgęsę, veidas sukruvintas, tautiški rūbai nuplėšti, — o ant palinkusio stuomens užmestas raudonas begėdiško išdavimo skarmalas.

— Motute, kas atsitiko? Kas tave taip nuskriaudė? — paklausiau gailesčio ir baimės apimtas.

— Sūneli, mano priešai ir su jais susidėję sūnūs ir dukros, kuriuos aš pagimdžiau ir su meile glaudžiau prie savo motiniškos krūtinės.

Tai tarusi pravirko, bet paglosčiusi mano veidą norėjo kalbėti toliau ir tarė:

— Tu dar nežinai... — bet negalėjo baigti sakinio; skausmo kamuolys atsistojo gerklėje.

Paėmęs už rankų prisitraukiau arčiau prie savęs ir pasisodinęs ant lovos krašto, paklausiau.

— Motute, ko aš nežinau?

— Tu nežinai, kad tavo broliai sesutės verkia. Jie išblaškyti. Daugelis jų jau... — ir vėl negalėjo baigti sakinio.

— Kas su jais atsitiko paklausiau nesiorientuodamas dalyke.

— Daugelį jų suėmė ir įmetė į kalėjimus. Negana to, po baisių nežmoniškų kankinimų daugybę ir nužudė. Aš mačiau jų mirtį; jie tiesė į mane savo sudžiūvusias rankas maldaudami pagelbos, bet manęs prie jų nebeprileido.

— Už ką gi juos žudo?

— Už tai, kad jie mane karštai mylėjo, gynė ir neleido skriausti, už tai, kad jie brangino savo tėvų įsitikinimus.

Ištarusi šiuos žodžius, ji apkabino mano kaklą, prispaudė prie savo sužeistos krūtinės, bučiavo mano skruostus ir josios ašaros susiliejo su manosiomis.

— Sūneli, tu dar nežinai, jie išniekino Dievo namus. Suėmė kalėjimuose žudo nekaltus Kristaus avelių ganytojus. Sugriovė sunaikino visa tai kas brangu lietuvio širdžiai ir orgijos pamišime giriasi išvadavę iš mano vergijos darbo žmones.

Baigusi šiuos žodžius, nutilo. Jos krūtinė kilojos, rankos dar stipriau suspaudė mane savo glėbyj, bučiavo mano ašaromis suvilgintus plaukus ir baugiomis akimis dairėsi aplink lyg bijodama, kad kas iš jos glėbio neišplėštų ir paskutinio sūnaus.

Prisiglaudęs, kaip kūdikis, prie karštos Motinos širdies išgirdau brolių sesučių ašaras, pamačiau jų skriaudas ir rojaus žalčio vilingą geluonį ieškantį jaunimo širdies.

— Motute, kodėl tyli? — paklausiau po valandėlės.

— Tyliu, bet tau kalba mano širdis. Supranti jos kalbą? Žinai ką ji tau nori pasakyti?

— Taip, Motute, suprantu.

— Vieno tačiau ji tau nedrįsta pasakyti.

— Kodėl gi?

— Dėl to, kad tai liečia tavę patį.

— Tuo labiau, Mama, turi pasakyti?

—Motina atsiduso ir patylėjusi tarė:

— Jie nužudė tavo tėvą, brolį Sibiran išvežė, o sesutėms, be globos likusioms, rūtų vainikėlius nuplėšė.

Išgirdęs šiuos žodžius sustaugiau, kaip liūtas, išsivadavau iš Motinos glėbio, akymirksnyj nudžiūvo ašaros, susigniaužė kumštys ir širdis plienu pavirto.

— Motute, — sušukau, — mirtis tavo priešams.

— Nusiramink, sūnau, nekerštauk; Dievas tai draudžia, — ramino Motina.

— Ne, Motute, aš prisiekiu dangui ir tau, kol būsiu gyvas, kol mano gyslose tekės karštas kraujas, ginti tavo teises pakol tavo veide nesuspindės džiaugsmo laisvės spindulys, pakol ant išgriautų altorių vėl bus aukojama nekruvinoji auka, ligi broliai sesės laisvi galės grįžti į Tėvų Žemę ir ant žuvusiųjų kapo vėlinių naktį ateis uždegti vaško žvakelių; taip man, Dieve padėk ir visi šventieji.

— Amen, — tarė pradžiugusi Motina Tėvynė ir pranyko iš mano akių.

V. Vaidila

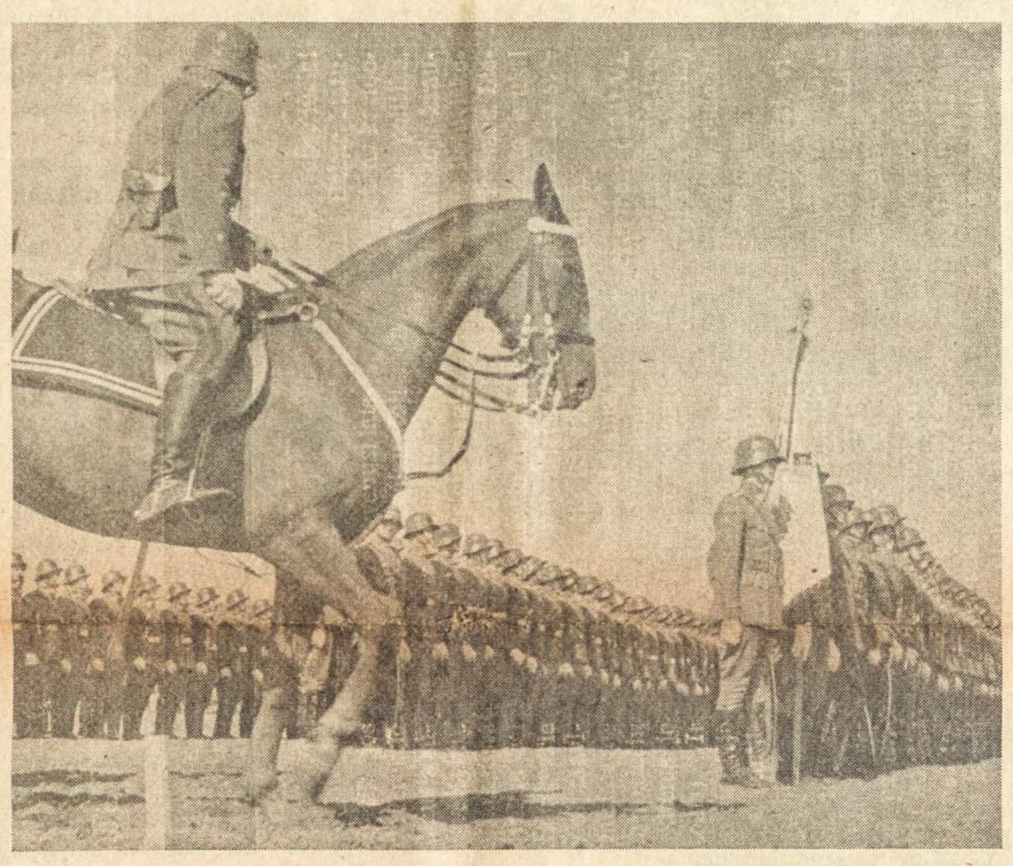

Lietuvos kariuomenės paradas Nepriklausomybės šventėje laisvoje Tėvynėje

Gyventojų surašymo reikalu

Balandžio 1 d. Censo Biuras pradės gyventojų surašymą.

Mūsų atstovai kongrese yra renkami nuo žmonių skaičiaus įvairiuose kongresiniuose distriktuose. Todėl tiek Vašingtono, tiek valstijų įstaigoms reikalingi tikslūs žmonių skaičiai.

Tokios žinios yra svarbios ir prekybinėms organizacijoms. Todėl cenzo anketoj gali būti ir specifinių klausimų, į kuriuos prašoma maloniai atsakyti.

LEONARDAS ANDRIEKUS

UŽ ATLANTO

Jei kada užšaltų šitos marios gilios,
Bėgčiau į tėvynę stikliniu ledu;
Niekur neilsėčiau žygyje sušilęs,
Niekur nesugaiščiau kelio valandų.

Neštų mano kūną grįžusi jaunystė,
Kaip audra lapelį tėviškės laukais:
Ir galėtų temti, ir galėtų švisti. —
Siela žemės meile nepaliautų kaist.

Gal tiktai nuo žingsnių žuvys atsibustų,
Miegančios gilybėj vandenio tylaus,
Gal tik Paseidonas, savo veidą rūstų
Į mane atgręžęs, ryžtųsi nubust,

Kad, sudrumstęs tylą jojo karalystės,
Šaukiamas sustoti, aš nepaklausiau,
Kad, pradėjus vėjais, audromis švaistytis,
Bėgau į tėvynę, šaukiančią balsiau:

— Pažiūrėt, kaip supas sniegas ant šakelių,
Kaip vienatvėj liūdi pustuščiai namai,
Jau užpustė vėjai siaurą lauko kelią,
Ant kurio rogutėm žaisdavau linksmai.

Jei kada užšaltų šitos marios gilios,
Bėgčiau į tėvynę stikliniu keliu,
Ir galėtų rūstaut Paseidonas žilas,
Kad žuvis prikėliau vandenų tylių.

Kennebunk Port, Maine.

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

Gavęs šniūrelį, nereikalaudavo daugiau nieko. Apie skolą dažniausiai net neužsimindavo — tenkinosi, kad turi lauko naują šniūrelį, iki skola bus grąžinta.

O jei negrąžins, bus dar geriau: šniūrelis pasiliks jam, vis tiek, kaip nuosavas.

Tokių "šniūrelių" turėjo dabar prisigrobstęs daug. Nereikėjo jau ieškoti lauko "iš pusės", užtekdavo "šniūrelių" ir savo sodžiuje ir gretimuose kaimuose.

Su laiku paseno, bet nedaug pasikeitė Misiulis, tik jo energija gal šiek tiek kita nukrypo linkme.

Turėjo du suaugusiu sūnu ir trečią dar vaikėzą, žąsims ganyti piemenuką. Turėjo dvi dukteris, suaugusias jau mergiotes, kurios ne nūnai, tai ryt galėjo ištekėti, kad tik noro būtų...

Samdininkas dabar nebuvo reikalingas, apseidavo su savo šeimyna be svetimų rankų; prižiūrėti sūnų ir dukterų, kad netinginiautų nestoviniuotų, nebuvo reikalo. Todėl dažniausiai jau ir nėjo lauko darban.

Tik naktinių valdžios miškuose uždarbių vis dar neužmiršdavo. Nukamuodavo, nuvargindavo sūnus su tais uždarbiais, jog net motina nusiskųsdavo savo kaimynėms.

— Pats patruks ir vaikus patrūkins! Kad nors tas pinigas jau tiek būtų mums reikalingas!..

Sūnumis Misiulis per daug nesirūpino. Patys turėjo sau įsitaisyti drabužius, jei norėjo gražiau apsirengti. Kaip anksčiau samdininkui, taip dabar sūnums atiduodavo jų uždarbių dalį, dargi iš ūkio pardavęs javus, pakišdavo jiems algą. Kaip sūnūs savo uždarbius sunaudodavo, visai nesirūpino, nesidomėjo, kur pinigus išleidžia. Bet tik negirtuokliautų, namo girti nepareitų ir nerūkytų!

Sūnūs mėgo puošniai apsirengti, "nešėsi" prieš kitus, nosį rietė — temato žmonės, kad jie ne taip sau, prasti bernai, bet Misiuliai, Juozo Misiulio sūnūs. Kai pritrūkdavo skatiko, nesidrovėjo, tėvui dažnai nesant namie, parduoti slaptai vieną kitą javų pūrėlį.

Mergaitėms gražiau papuošti Misiulis pinigų nesigailėjo, duodavo žmonai, kiek reikalavo.

— Ūkis sūnums teks. Jei mokės gyventi — gerai gyvens. O mergaitėms ką? Jos manos namuose tik viešnios, — kartodavo žmonai.

Metų jau dvylika, kai Misiulis nuolat buvo renkamas "storasta" — seniūnu. Ne todėl, kad žmonės jį mėgo, bet kad buvo patogus, reikalingas ir, svarbiausia, kad jis pats to norėjo.

Patogus, kad negėrė, taigi reikalą pas jį turint netekdavo "kaštuotis", "fundyti".

Reikalingas buvo žmonėms ir savo ryšiais, mokėjimu sugyventi su valsčiaus ponais, su policija, o taipogi savo patarimais patyrimu. Anot žmonių žodžių, jis "turėjo galvą", kuri "gerai veikė", ir todėl jo patarimai niekam į bloga neišeidavo. Bylose žmonės jo nuomone ir nurodymais labiau pasitikėlavo, negu profesionalų advokatų.

Pats Misiulis su nieku nesibylinėjo, bet labai mėgo, kai kiti bylinėjosi, mielai kitų bylose dalyvavo, čia kaip liudininkas, čia kaip patarėjas. Be galo patikdavo jam, kai žmogus kreipdavosi į jį su prašymu patarti. Jei jau kuris pasielgė, kaip Misiulis patarė, tai jau rūpinosi jo reikalu labiau, negu rūpintųsi savu. Nesigailėjo tada nei laiko, nei išlaidų net...

Jo savimyla reikalavo, kad byla būtų laimėta.

Kai patapo seniūnu, juo toliau, juo labiau vaikai suaugdavo, juo vis mažiau Misiulis namie sėdėdavo — vis kažkur eidavo, vis kažkur važiuodavo su žmonėmis, dažniausiai ne savais reikalais. Čia pirkdavo, su žydais susidėjęs, savo vardu miškus — "diediankas" — iškirsti, čia ežerus iš valdžios išnuomodavo, čia paštą vedžioti iš varžytynių paimdavo...

— Kaip tu nebijai su žydais dėtis? — perspėdavo jį nerimastaudama žmona. — Apgaus tave, į bėdą įvels, kad neišsikapstysime...

— Manęs neapgaus, — ramindavo jis žmoną. — Aš ne iš tų, kuriuos gali apgauti.

Kalbėjo žmonės, kad vienas iš Alytaus miško pirklys tikrai jį mėginęs apgauti. Misiulis priskaldė jam antausių, kiek tik jo karšta širdis reikalavo.

Pirklys pagrasė pasiskųsiąs.

— Tik pamėgink! — perspėjo jį Misiulis. — Nuo manęs nepasislėpsi tada net po savo Sorės suknele. Vis tiek surasiu ir galvą kuolu suskaldysiu.

— Kalėjime tada pražūsi, — grasinęs neva pirklys.

— Aš gal kalėjime ir nesėdėsiu, o tu žemėj tikrai dūlėsi, — atsikirtęs neva Misiulis. — Kuriam bus blogiau, aš nežinau — patsai spręsk...

Įsikišo kiti žydeliai ir privertė pirklį sutvarkyti savo reikalus su Misiuliu geruoju...

Ir jiems Misiulis buvo reikalingas žmogus. Jis nieko neapgaudavo, davęs žodį jo laikydavosi, bet ir apgaunamas niekam nesidavė...

Sūnūs būdavo patenkinti, kad tėvas dažnai išvažiuodavo iš namų — laisviau jautėsi, ramiau. Žmona ne vieną kartą nusiskųsdavo kaimynėms, kad ne viskas be vyro namie gerai dedasi, bet vyrui apie tai pasakyti nedrįsdavo — bijojo, kaip ugnies jo, nors per visą savo bendrą su vyru gyvenimą nei vienu pirštu nebuvo jos palietęs. Plūsti tai plūsdavo ne mažiau, negu samdininkus, negu vėliau sūnus.

Pargrįžta dabar namo — tikras pragaras pasidaro: ir čia negerai padaryta, ir čia ne savo metu darbas atliktas... Keikiasi, plūsta, nors dievus iš pirkios nešk!.. Jei katras sūnus nepasisaugo, tai ir antausį gerą gauna...

Pasiplūdo, pasikeikė ir, žiūrėk, vėl kažkur išdūmė su reikalais. Šeima vėl lengviau atsidūsta...

Kaipo seniūnas priprato dažnai lankytis valsčiaus raštinėje. Ar yra reikalo, ar nėra, būdamas miestely neapseis neužėjęs.

Nuolat draugavosi su valsčiaus ponais — su raštininku, su uriadninku, net su žandaru; skolindavo jiems po truputį, pasikviesdavo net pas save pasisvečiuoti. Taip juos vėliau pripratino, jog kur buvę, kur nebuvę, ir užsuka pas Misiulį. Dažnai net patsai pristavas išmeta pas jį stikliuką, užkąsdamas kaimišku skilandžiu.

— Ir reikia tau turėti reikalų su šitais kacapais, — neiškęsdavo nesipiktinusi žmona. — Net gėda prieš žmones...

— E, ką tu supranti, — teisinosi. — Tai reikalingi žmonės. Ranka ranką plauja...

Ne tik kad nesigėdino, bet dargi didžiavosi savo šiomis pažintimis Misiulis.

Ramūnų vyrai nemėgo raštinės, nekentė valsčiaus ponų, iš kurių vien tik nemalonumų galima buvo susilaukti. Labiau glaudėsi jie prie bažnyčios, prie klebonijos. Kur buvę, kur nebuvę, o klebonijos virtuvėn tai jau būtinai užeis, pažiopsos, pastoviniuos, kol virėja ims bartis, kad jai trukdą — ir patenkinti, lyg būtų svarbų darbą atlikę...

Kitas net išgalvodavo nebūtą reikalą, kad tik su Žemaituku pasimatytų. Žinojo, kad, patekęs kunigo kambarin, negreit ištrūks — Žemaitukas mėgo su žmogum pasikalbėti.

Tai bent turi vėliau ką pasakoti žmogus! Pusei metų užtenka girtis!..

Misiulis neidavo klebonijon, su kunigu pasikalbėti progų neieškodavo.

Bet tai visai nereiškė, kad gink Dieve, Misiulis būtų kunigų nekentęs ar nedievotas būtų buvęs žmogus.

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMO PROGRAMA

Vasario 1 d. 8 val. vakare Lietuvių Piliečių svetainėje įvyko pirmasis naujojo ALT Pittsburgho komiteto posėdis, skirtas vasario 16-sios minėjimo galutinei programai nustatyti. Posėdyje, kuriam pirmininkavo **A. Paleckis**, dalyvavo minėjimo rengimo komisija ir beveik visi komiteto nariai, nutarta šį Nepriklausomybės šventės minėjimo programa.

Minėjimas prasidės vasario 12 d. 3 val. po pietų trumpomis pamaldomis Šv. Kazimiero bažnyčioje South Side. Po to, Lietuvių Piliečių salėje įvyks oficialus minėjimas. Jį atidarys ALT Pittsburgho komiteto pirmininkas A. Paleckis trumpu, dienai pritaikintu žodžiu. Po to Kunigų Vienybės paskirtas kunigas atkalbės invokaciją ir bus sugiedoti Lietuvos ir Amerikos himnai. Po prezidiumo sudarymo sveikinimo kalbas pasakys amerikiečių valdžios pareigūnai. Minėjimo programai vadovauti yra pakviestas **P. Dargis, jam pagelbėti St. Gabaliauskas ir J. Virbickas.** Iš amerikiečių šventės minėjime dalyvaus Pittsburgho burmistras (majoras) David Lawrence ir gal kuris kongresmanas.

Šią iškilmingą proga sveikinimo kalbą pasakys ir specialiai į Pittsburghą atvykstąs **vienintelis Vasario 16-ios Akto signataras Amerikoje ir žymus Lietuvių mokslininkas prof. Mykolas Biržiška.** Pagrindinę kalbą pasakys pittsburghiečiams gerai pažįstamas **didysis lietuvių kultūrininkas ir mokslininkas, dabar dėstąs Duquesne universitete prof. Kazys Pakštas.** Trumpą žodį tarus **rašytojui kun. Alf. Sušinskui,** bus pravesta rinkliava Lietuvos laisvinimo darbams remti.

Meninę minėjimo dalį išpildys jau gražiai pasirodęs Pittsburgho lietuvių "Maironio" ansamblis. Espleno Vyčiai pašoks keletą tautinių šokių, o choras padainuos keletą naujų dainų. Iškilmingas minėjimas bus baigiamas Marijos žemės vaikų taip pamėgta giesme "Marija, Marija".

Ta pačia proga garbingiems svečiams pagerbti yra ruošiama vakarienė.

SOUTH SIDE

PAMALDOS UŽ A. A. PRELATĄ M. KRUŠĄ

1950 m. vasario mėn. 6 d. Šv. Kazimiero parap. bažnyčioj atlaikytos trejos iškilmingos gedulingos mišios už a.a. Mykolo Krušo vėlę. Tą dieną prelatas buvo palaidotas Čikagoj.

—o—

ĮDOMŪS ŽAIDIMAI

Šv. Kazimiero mokyklos patalpoms padidinti ruošiami įvairūs žaidimai Šv. Kazimiero mokyklos salėje. Žaidimai įvyksta trečiadieniais ir sekmadieniais 9 val. vakaro. Prisirenka daug žmonių.

—o—

Mrs. J. Barčauskienė, Almora St., Carrick, išvyko namo, praeitą savaitę sirgus Šv. Juozapo ligoninėje.

—o—

Mrs. Ieva Antanaitienė, So. 20th St., sveiksta jau kelintą savaitę Passavant ligoninėj.

—o—

Kun. V. Sadauskas antrą savaitę gydosi Šv. Juozapo ligoninėje.

HOMESTEAD

Vasario 1 d., trečiadienio vakare, įvyko Altoriaus Draugijos susirinkimas, kuriame skaitlingai dalyvavo narės ir buvo atsilankęs klebonas kun. E. Vasiliauskas.

Pranešta, kad sveiksta sirgusios narės: Rožė Kumkauskienė, Paulina Jenavičienė, Rožė Kašelionienė, Juzė Savolskienė ir Uršulė Takažauskaitė. Narės užsakė Mišias už mirusį Juozą Jenavičių, Paulinos vyrą. Visos narės pasimeldė kartu, sukalbėdamos rožančių. Be to, užsakytos Mišios už Lietuvą kovo 4 d. 8 val. vyto, kuriose prašomi visi dalyvauti. Dar pasitarta apie parapijos pikniką.

Draugijon įstojo nauja narė Emilija Kuslaikienė iš Duquesne, Pa.

Šeimininkės Marė Dimšienė ir Marcella Grebliūnienė skaniai visas pavaišino.

Ateinančiam susirinkimui patarnaus Teofilė Davidauskienė ir Ona Gudukienė.

—o—

Sunkiai serga buvęs lietuvių parapijos vargonininkas Simonas Kimutis. Paguldytas Homesteado ligoninėje.

—o—

Po sunkios ligos mirė Juozas Jenavičius, palikdamas nuliūdime savo žmoną Pauliną, dukterį Oną (Sedlok), sūnų Juozą ir vieną vaikaitį (anuką). Po gedulingų pamaldų, atlaikytų Šv. Petros ir Povilo bažnyčioje, velionis palaidotas Šv. Marijos kapinėse.

—o—

Julijona Laneffer (Bražinskaitė), svečiavosi savo Home Town (Homestead). Ji gyvena St. Petersburg, Floridoj. Su ja buvo atvykę jos vyras Charles, sūnus ir duktė.

ESPLEN

Espleno Vyčių tautinių šokių grupė su visa jaunystės energija ruošiasi vasario 16-sios minėjimui. Kuopa yra pakviesta minėjimo meninėje dalyje išpildyti tautinius šokius, kuriuos moko p-lė Žilinskaitė.

—o—

Praeitos savaitės "L. Ž." buvo rašyta, jog į naująją Vyčių Valdybą iždininku išrinktas K. Starolis, gi ištikrųjų iždininku yra **Andrius Ruzgė.**

—o—

Sekmadienį, vasario 12 d. po 8 val. Šv. Mišių įvyks Šv. Vardo draugijos susirinkimas.

—o—

Vasario 19 d. 3,30 val. po pietų mokyklos salėje įvyks Card Party ir Bingo.

BRADDOCK, PA.

Sunkiai serga ir guli ligoninėj, Antanina Urbonienė.

—o—

Altoriaus draugija vasario (February) 21 d. 8 val. vakare parapijos salėje rengia pasilinksminimą.

PADĖKA

Gerbiamiesiems **Paull ir Sally Minickams,** 216 Radeliffe St., už materiališką paramą mums būnant tremtyje, Vokietijoj, už sudarymą galimybės atvykti į J. A. Valstybes, už tėvišką globą atvykus ir už nuolatinį rūpestį bei paramą besikuriant Pittsburghe, tariame nuoširdų lietuvišką ačiū.

Be to, nuoširdžiai dėkojame Jų dukrelei **Sally Minickas** už parodytą nuoširdumą, iš kuklaus savo uždarbio materiališkai mus parėmusiai.

M. Kuncė
V. Paulavičius

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų bizni
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Skaitykime "Liet. Žinias"

C. K. PIKIEL
General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

B. MIKALAUSKAS

LIETUVIŠKOS SPAUDOS BENDRADARBIAMS

ŽURNALIZMAS

"Lietuvių Žinios" tobulėdamos, sumanė patiekti keletą konkrečių minčių savo bendradarbiams, korespondentams.

Šiandien pasigendama ideologinio žurnalizmo, — kasdien sutinkame vien materalinę propagandą. Tad yra skubus reikalas sukaupti sveikąsias jėgas ir per jas eiti į visuomenę, pravedant dvasinę moderniškojo pasaulio ofenzivą. Kiekviena parapija, kiekviena katalikiška draugija, kiekvienas individas, privalo įsijungti į šį kilnų religinį patriotinį darbą.

PAGRINDAI

Ideologinis žurnalizmas yra menas patiekti aktualias žinias, kurios tarnautų visuotinių idėjų paskleidimui viešojoj nuomonėj. Šių dienų žurnalizmo tikslas aprašyti išorinius įvykius ir konstatuoti aktualiąją nuomonę, kad patenkinus skaitytojų žingeidumą. Tai ne mums šios rūšies žurnalizmas. Mes laikysimės ideologinio žunalizmo, vedančio visuomenę prie kilnių idealų. Paprastame žurnalizme žinia kaip tokia yra jau tikslas, ideologiniame žurnalizme ji yra tik priemonė nušviesti įvykio priežastis; be to, duoti didesnę svarbą idėjoms viešojoj nuomonėje. Tad reikia saugotis, kad ideologinis elementas nebūtų pamokslas, bet kad būtų aktuali ir aiški žinia, disciplinuojanti mintį ir orientaciją link kilniausių ir vertingiausių žmogaus idealų.

TRYS ŽURNALIZMO LAIPSNIAI

Pirmas žurnalizmo laipsnis yra ištikimas ir įdomus išorinių aktualių įvykių aprašymas. Mes neseksime "New York Times" posakio: "the news fit to print", mes ideologiniame žurnalizme sakysime: "te news worth remembering". Ieškosime vertų žinių, kurios parodytų aukštą socialinį, kultūrinį ir dvasinį visuomenės gyvenimą.

Antras žurnalizmo laipsnis yra žinių suredagavimas taip, kad įvykių priežastys būtų aiškoje šviesoje.

Trečias žurnalizmo laipsnis yra aktuali dialektika, kuri pakyla iki paskutiniausių priežasčių. Ji turi filosofijos antspalvį, kuri yra giliausių priežasčių mokslas. Tai įvyksta naturaliu būdu anot Aristotelio, nes žmogus yra "protaujantis sutvėrimas", ir užtat filosofas. Laikraščio skaitytojas, sekdamas įvykius ir rasdamas skirtingų nuomonių, dažnai paklysta idejų tarpe. Tada jis nori galutinio tikslaus atsakymo. Ideologinis žurnalizmas kaip tik žmogų prie to ir veda.

KELIAI Į MOKSLĄ AMERIKOJE

(Iš Prof. A. N. Tarulio paskaitos Pittsburghe Tremtinių Klūbe)

Mokslo reikalas Nepriklausomoje Lietuvoje buvo labai gerai suprastas. Jeigu caro laikais tebuvo 875 pradinės mokyklos su 51,000 mokinių, tai 1938 metais tokių mokyklų jau buvo 2319, o jose mokinių — 284,000. Pradinis mokslas buvo privalomas kaip ir visuose kultūringuose kraštuose.

Jeigu ir užsilikdavo koks nors jaunuolis, sugebėjęs prasmukti pro visus nuostatus, tai jį rašyti ir skaityti išmokydavo lietuviškoje kariuomenėje. Tuo būdu neraštingumas jaunimo tarpe buvo jau visiškai išnykęs. Tai buvo milžiniška pažanga, palyginus su caro laikais, kada raštingi žmonės buvo ne taip jau gausūs.

DIDELĖ PAŽANGA ŠVIETIME

Panašiai paūgėjo ir vidurinis mokslas. Prieš šį karą jau buvo arti 90 gimnazijų su 20,000 mokinių. Be to, dar buvo 25 vidurinės amatų, namų ruošos ir prekybos mokyklos su 3,000 mokinių. Žinoma, tai maži skaičiai, palyginus su milžiniškais plotais ir gyventojų kiekiais Amerikoje; bet Lietuvos sąlygose tai buvo labai daug.

Neatsiliko Nepriklausoma Lietuva ir su aukštuoju mokslu. Prieš pat rusams užplūstant, buvo du universitetai (Kaune ir Vilniuje) ir šešetas įvairių specialių aukštųjų mokyklų (žemės ūkio, prekybos, dailės, muzikos ir t.t.). Jose mokėsi keli tūkstančiai studentų. Nemažas jaunimo būrys lankė garsiausius Europos ir Amerikos universitetus.

Taigi švietimo reikaluose Nepriklausoma Lietuva buvo pasiekusi per keliolika metų labai daug. Jos padarytoji pažanga pramonėje, prekyboje ir kitose ūkio šakose tikrai nebūtų buvusi tokia didelė, jeigu švietimo reikalai būtų buvę nustumti į paskutinę vietą.

TREMTYJE

Būdami tremtyje, lietuviai parodė tokį patį mokslo pamėgimą, koks buvo Nepriklausomoje Lietuvoje. Vaikų darželiai, pradinės mokyklos, gimnazijos ir amatų bei kalbų kursai išdygo per kelias savaites po karo veiksmų pabaigos. Šimtai studentų užplūdo universitetus. Buvo įkurtas net atskiras universitetas baltiečiams Hamburge. Daugelis studentų, kad ir sunkiausiose sąlygose, įsigijo diplomus ir net daktaro laipsnius. Labai daug kas iš suaugusių baigė amatų ir specialybių kursus, su viltimi, kad tai jiems padės geriau įsikurti kitose šalyse.

Nenuostabu todėl, kad naujoji imigrantų banga atsivežė ir į Ameriką tokį patį pasiryžimą mokytis ir lavintis, kad būtų galima parvažiuoti į Lietuvą dvasiškai turtingesniais, arba susikurti geresnį gyvenimą, jeigu reiktų likti čia.

SKIRTINGOS SĄLYGOS

Deja, čia sąlygos yra visai skirtingos negu Lietuvoje ar tremtyje. Didelei naujai atvažiavusiųjų daugumai tenka dirbti sunkiai ir už nedidelį atlyginimą. Dažnam po darbo nebelieka jokio noro imtis ko nors kito.

O reikia imtis. Juk ir Lietuvoje ne visi galėjo baigti gimnaziją ar universitetą iš tėvų kišenės. Tikrumoje veikė bent kelios suaugusiems gimnazijos, o kaikurie universiteto skyriai veikė tik vakare, kad galima būtų juos lankyti dirbantiems dieną.

Panašiai yra ir čia. Tik labai maža amerikiečių dalelė turi pinigų pakankamai visiems reikalams. Daugeliui reikia imtis darbo labai anksti, nebegalvojant apie normalų mokslą. Tokiems į pagalbą ateina visuomenė su plačia organizacija suaugusiems šviesti.

SUAUGUSIŲ ŠVIETIMAS PITTSBURGHE

Jeigu paimti Pittsburghą niekuo nesiskiriantį nuo kitų didmiesčių, tai čia yra apie 30 vakarinių mokyklų suaugusiems su 15,000 lankytojų. Vienoje tik Schenley Standard Evening High School per 1,000 dirbančio jaunimo ir suaugusių siekia brandos atestato, kuris atveria duris į visas aukštąsias mokyklas. Lankytojų amžius — nuo 10 iki 65 metų. Čia galioja taisyklė: Mokytis niekuomet ne vėlu!

Šalia bendro lavinimo kursų yra 4 vakarinės mokyklos, kuriose galima pasitobulinti ar išmokti įvairiausių amatų ir specialybių. Mokoma apie šimtą visokių dalykų, pradedant kalbomis ir baigiant virimu. Mokslas visose mokyklose nemokamas. Taip pat ir vadovėliai. Kartais tenka primokėti už sunaudotą medžiagą amatų klasėse.

Naujai atvažiavusiems yra 10 vakarinių ir 1 dieninė mokykla, kuriose mokoma skaitymo, rašymo, aritmetikos ir šio krašto santvarkos. Lankyti šias mokyklas pataria net imigrantų reikalus tvarkančios įstaigos, nes lankymas palengvina pilietybės įsigijimą.

AUKŠTASIS MOKSLAS

Panašiai yra ir su aukštuoju mokslu. Kas neturi pinigų, turi mokytis vakarais. Stipendijos, paprastai, duodamos tik antraisiais metais, kai jau pamatoma ar studentas ko nors vertas. Dar mažiau gali turėti viltį į stipendiją tik ką atvažiavęs. Jeigu ir tenka skaityti laikraštyje apie tokius laiminguosius, tai čia tik labai retos išimtys. Paprastas gi kelias, neturint pinigų, — užsidirbti pragyvenimui bei mokslo išlaidoms ir studijuoti atliekamu laiku.

Aukštosios mokyklos tam

(Nukelta į 6 pusl.)

CLEVELANDO ŽINIOS

Vasario 16-sios minėjimas

Vasario 26 d., P-lės Švč. N. Pagalbos parap. su draugijomis bendrai rengiasi paminėti Lietuvos Nepriklausimybęs šventę. Šios šventės minėjimas bus su gražia programa, kurią sudarys; kalbos, dainos, solo, eilės ir kt.

ATSKAITA

Vasario 5 d., kun. J. Angelaitis, P-lės Švč. N. Pagalbos parap. klebonas, išdavė parap. metinę atskaitą. Iš parap. atskaitos buvo suprasta, kad praeitais metais gryno pelno parap. liko virš $13,000, kas nunais naujos bažnyčios fondą sudaro $113, 000, o jei dar pridėtume prie šios sumos draugijų fondus, kuriuos jos turi sudarusios tam tikrus dalykus nupirkti, kada bus pastatyta nauja bažnyčia, tai be jokios abejonės, kad naujos bažnyčios statimo fondas pasiektų iki $120,000, o gal ir daugiau.

Taip pat klebonas dar pridurė, kad vyskupas jau yra paskyręs pagelbininką kunigą ir seseles, kurie savo pareigas pradės eiti, kaip tik bus pastatyta nauja bažnyčia, mokykla ir seselių namas.

Iškilmingai minės

—Vasario 19 d., P-lės Švč. N. Pagalbos parap. smarkiai ruošiasi paminėti savo parapijos 20-ties metų gyvavimo sukaktuves. Prie šio darbo sunkiai darbuojasi klebonas kun. J. Angelaitis, parap. komitetai ir visi parapijiečiai.

Didelis prijautimas

Vasario 5 d., P-lės Švč. N. Pagalbos parap. svet. L. Vyčių 25-ta kuopa buvo surengusi Alekui Mikelioniui, savo nariui, pasekmingą sušelpimo vakarą, prie kurio daug prisidėjo giminės ir draugai, ypatingai: Veronika Sadauskienė, p. Vaškienė ir Marijona Draugelienė ir dar vienas kitas asmuo, kurių vardus paminėsimė vėliau su rengimo komisija ir su žymesnėmis aukomis prisidėjusiais.

Į šį sušelpimo vakarą, atsilankė netik giminės, draugai ir pažįstami, bet daug ir visai nepažįstamų. Pobūvio rengėjai visus gražiai priėmė ir mandagiai jiems patarnavo.

Serga

Vėliausiai teko patirti, kad sunkiai serga gerb. muzikas Vincas Greičius, vienas iš žinomiausių Clevelando lietuvių, žinomas netik šioje kolonijoje, bet ir visoje Amerikoje. Jo muzika, kompozicija ir pirmesni visuomeniški — tautiški darbai jį padarė garsiu. Ligonis guli Šv. Jono ligoninėje, kurioje Greičių sūnus, Dr. Pranas Greičius yra ligoninės daktaras.

Kitas plačiai žinomas lietuvis irgi gana sunkiai serga. Tai Jurgis Brazaitis, kuris yra vienas iš pirmųjų Clevelando lietuvių gyventojų. Kai Amerikos lietuviai organizavo savo vietines draugijas ir parapijas, tai Clevelande tuo apaštalu buvo Jurgis Brazaitis. Jis yra vienas iš žinomiausių Clevelando lietuviškų — katalikiškų draugijų tvėrėjas.

Taip pat pasiekė mane liūdna žinia, kad yra susirgusi gerb. kun. J. Angelaičio mamytė ponia Angelaitienė, kuri yra didelė rėmėja lietuviškų katalikiškų parengimų.

Kitai gerai lietuviei — p. Špokienei yra padaryta sunki operacija, ir ji kovoja su didžiausiais skausmais. Dieve, suteik šiems geriesiems lietuviams greitą sveikatą, kad jie vėl grįžtų sveiki į savo tautiečių tarpą darbuotis savo tautos ir bažnyčios labui.

Susirinkimas

Vasario 14 d., Liet. Svet. 7:30 val. vak., Liet. Vyčių 25-ta kuopa laikys savo mėnesinį susirinkimą. Visi nariai ir norintieji būti Vyčių nariais, prašomi atsilankyti, į Liet. Svet. ir tapti 25-tos kuopos nariais.

Senelis

TRUMPAI

Šv. Jurgio parapijos skautai kartu su Moterų Auxiliary praeitą šeštadienį suruošė jaukias vaišes, kurių pelną paskyrė Baz išdaužtų langų sudėjimui.

—o—

Clevelando "Dainos" choras vasario 5 d. J. Čapienės namuose įvykusiame susirinkime 1950 m. išsirinko tokią valdybą: pirm. M. Galdikienė, vice pirm. J. Salasevičienė, rašt. P. Štaupienė, ižd. B. Drosutienė, išdo globėjos L. Wallis ir V. Kuncaitienė ir maršalka J. Noreika.

Taip pat nutarta suruošti ir Card Party, kuri įvyks sekmadienį, kovo 12 d.

—o—

Jonas Rimašauskas su dideliu pasišventimu dieną ir naktį dirba ruošdamas tremtinių ir jų globėjų istoriją.

Sol. Jonas Alekna, senas vietos veikėjas, daug pasitarnavęs muzikos srityje, dalyvaudamas choruose, dainuodamas solo ir duetą su dukrele Florence vasario 14 d. švenčia 65 m. sukaktį. Draugai ir pažįstami linki ilgiausių Metų.

M. D.

—o—

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo šventė įvyksta vasario 12 d. Pradedama iškilmingomis Šv. Mišiomis už žuvusius Lietuvoje ir nukankintus Sibire lietuvius. Pamaldos bus atlaikytos Šv. Jurgio bažnyčioje 10 val. ryto.

Visi katalikai pasimels už žuvusius ir ten tebekenčiančius brolius lietuvius.

—o—

Aušros Vartų d-jos didžiulis parengimas įvyks vasario 19 d. Kortavimas prasidės 4:30 val. popiet, šokiai 8 val. vakare. Visi, mylintieji linksmai laiką praleisti, nuoširdžiai kviečiami atsilankyti.

Koresp.

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

NAMŲ APŠILDYMAS
DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.
TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

SKAITYKIME
"LIETUVIŲ ŽINIAS"

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų
kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forniičius. dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

CLEVELAND, OHIO LIETUVIŲ BANKO

FINANCIAL STATEMENT

The Superior Savings & Loan Association

At the close of Business, December 31, 1949

— ASSETS —		— LIABILITIES —	
Cash and U. S. Government Bonds	$ 994,759.22	Savings Deposits	$2,392.108.88
Stock in Federal Home Loan Bank	23,000.00	Advances from Banks	125,000.00
First Mortgage Loans — Including G. I. and F. H. A.	2,018.302.15	Loans in Process	127,245.47
Real Estate Sold on Land Contract	4,018.42	Advances by Borrowers for Taxes and Insurance	28,008.96
Office Building — Less Depreciation	15,050.00	Other Liabilities	10,231.77
Other Assets	1,274.91	Permanent Sock	134,058.11
		Reserves and Undivided Profits	248,070.70
TOTAL	$3,064,723.89	TOTAL	$3,064,723.89

SAVINGS DEPOSITS INSURED UP TO $5000.00
Member of the Federal Home Loan Bank System

Senieji ir naujai atvykusieji Cleveland'o LIETUVIAI!

Ir šiemet, kaip ir kitais metais, stokime į pagalbą su vis didėjančiu mūsų Tautos naikinimu.

Visi, kaip vienas, ateikime **1950 m. vasario mėn. 12 d. 4 val. po pietų į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 32 metų sukakties**

MINĖJIMĄ

ŠV. JURGIO PARAPIJOS AUDITORIJOJE

PROGRAMA:

1. Šv. Jurgio parapijos mokyklos pasirodymas,
2. Šv. Jurgio parapijos mišrus choras su naujomis dainomis, vadovaujamas muziko Ambrazo,
3. Vasario 16 d. reikšmė — kalba neseniai atvykęs iš Europos kun. Jurgis Spurgis,
4. Sveikinimai: kun. kleb. Vincentas G. Vilkutaitis, Ohio Stato kongresmonas Michael Feighan, Petras Česnulis ir kiti.
5. "Čiurlionies" ansamblio vyrų choras dainuos dar negirdėtas dainas. Vadovauja muz. A. Mikulskis.

Po programos pasivaišinsite turtingam bufete ir pašoksite, grojant puikiam orkestrui.

Lietuvi, ar Tu nebrangini mūsų brolių laisvės? Ar Tu nenori pabūti valandėlę lietuviškoj aplinkumoj, prisiminti Tėviškės lankų, močiutės prie ratelio sukurtų dainų? Ateik! Tu rasi, nors trumpam momentui, savo brangią Tėviškę, jos papročius, Laisvės trokštančius seses ir brolius, ir tuo atliksi savo Tėvynės meilės pareigą. Ateik! Nelik namuose, kad Tau sąžinės negraužtų poeto žodžiai: "Tas Laisvės nevertas, kas negina Jos!"

Laukiame visų: senų, jaunų ir mažų!

Rengia:

A.L. TARYBOS CLEVELANDO SKYRIUS

TRADICIJA - TAUTOS IŠSILAIKYMAS

Šv. Povilas, kada kalba apie "įstatymą įrašytą žmonių širyse", duoda suprasti paslaptį viso to, kas gyvenime yra gilaus ir pastovaus. Kiekviena protinga būtybė žino, kad reikia daryti gera ir vengti blogo; žino taipgi, kad moralinis įstatymas reikalauja didesnio pasiaukojimo iš žmogaus.

Tačiau tas sąžinės balsas, kurį filosofai vadina naturaliu įstatymu, nėra užtektinas vidutinio išsilavinimo žmogaus dvasioje. Kiekvienos tautos, taipgi ir Lietuvių didieji žmonės jautė pareigą atsakyti į tuos gyvybinius sąžinės pastatytus klausimus: kaip veikti ir gyvuoti. Šitų mokytojų paduota mintis pamažu apsistovėjo masės širdyje, tapdama originale sistema, pereinančia iš kartos į kartą. Taip gimė tautinė tradicija.

Kinijoj Konfucijaus sistema taip perėmė masės dvasią, jog tapo tautinio gyvenimo regula. Vakarų Europos ir amerikonų tradicija didele dalimi paeina iš susijungimo graikų filosofijos su romėnų teise. Didieji mokslininkai daug vargo, kol išsiaiškino kokia yra didžiojo Nepažįstamojo prigimtis ir kokie yra jo santykavimai su žmogumi? Nėra tikros tradicijos be religinio elemento. Religija, ji viena, gali atsakyti į giliausius klausimus, kurie žmogui kyla. Ji viena duoda galutinį charakterį papročiams; ir per ją iš tėvo į sūnų kartų kartos paveldi dvasinį turtą.

Be šitų naturalinės filosofijos ir apreikštojo tikėjimo elementų kiekviena tauta turi savas tradicijas, kurios priklauso nuo jos tautinio charakterio. Užtat tradicija visada maršuoja. Tai gyva jėga, kuri surenka ir palaiko esminius kiekvieno amžiaus elementus. Kad tradicija neprarastų savo ypatybių, reikia išmintingai ją puoselėti, nes kitaip galėtų turėti įtakos priešingos idėjos, vedančios prie revoliuciškos dvasios ar prievartavimo, kaip kad atsitiko Rusijoj, nuvedant masę klaidingais keliais.

Sekančiame straipsnelyje pažvelgsime į atskirų tautų tradicijas.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RĖMĖJAI

Stereotypo fondui aukojo:

Mr. S. Tiknis, Los Angeles, Calif. $5.00
Mr. J. P. Petraitis, Pittsburgh, Pa. $2.00

Nuoširdus ačiū

LIETUVIŠKOS KNYGOS DRAUGAI

Dėkodami už "Lietuvių Žinių" išleistus ir prisiųstus "TELŠIŲ KANKINIUS", lietuviškai spaudai remti aukojo:

Mr. John Kalis, Hastings, Pa. $1.00
Kun. F. Plantes, Sewickley, Pa. $1.00
Mrs. Anna Mockevice, Booklyn, N. Y. $1.00
Sisters of St. Francis, Mt. Vernon, Ill. $1.00
Kun. P. Juras, Lawrence, Mass. $1.00
Mrs. A. Pranavičius, Braddock, Pa. $1.00
Mr. S. F. Bakanas, Bidgeville, Pa. $1.00
Mr. W. Butch, Homestead, Pa. $1.00
Mr. Z. Gudukas, Homestead, Pa. $1.00
Kun. Magnus Kazėnas, Pittsburgh, Pa. $5.00
N. N., Cleveland, Ohio $2.00
Mr. S. Aleliūnas, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mrs. Andrunas, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mrs. A. Čižauskienė, Pittsburgh, Pa. ..... $.1.00
Mrs. Anna Gražulis, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mrs. J. Naujelis, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mr. J. Nobaras, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mrs. L. Pakrosnis, Pittsburgh, Pa. $1.00
Mr. F. Rodgers, Pittsburgh, Pa. $2.00
Mrs. W. Milašius, Pittsburgh, Pa. $10.00

Nuoširdus ačiū

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS
1950 METAMS SKIRTAS

METRAŠTIS

Šią knygą išleido Tėvai Pranciškonai Šventųjų Metų ir Lietuvos vergijos dešimtmečio proga. Ji yra didelio formato, gausiai iliustruota ir liečia lietuvių religinius, kultūrinius ir tautinius klausimus. Be to, ten yra daug poezijos ir beletristikos.

Šiame metraštyje bendradarbiauja žymūs mūsų tautos asmenys — dvasininkai, kultūrininkai bei rašytojai, kaip antai: J. E. vysk. V. Brizgys, J. E. vysk. V. Padolskis, prel. M. Krupavičius, prel. K. Urbonavičius — J. Kmitas, prel. J. Balkūnas, kan. F. Kapočius, kan. M. Vaitkus, kun. Dr. J. B. Končius, kun. St. Būdavas, prof. Dr. A. Maceina, L. Šimutis, prof. J. Brazaitis, prof. J. Girnius, P. Jurkus, A. Vaičiulaitis, J. Aistis, Bern. Brazdžionis, F. Kirša, K. Bradūnas, K. Grigaitytė, Alf. Nyka Niliūnas, H. Nagys, N. Mazalaitė, J. Kruminas, A. Rūta ir kiti.

Knyga atspausta gerame popieriuje ir papuošta dail. Vl. Vijeikio vinjetėmis.

Kaina — $2.50

Užsakymai siunčiami šiuo adresu:

Franciscan Fathers, Kennebunk Port, Maine

NELIKITE BE LIETUVIŠKOS KNYGOS

Lietuviškos knygos mylėtojams pranešame, jog "Lietuvių Žinių" administracijoje galima gauti šių vertingų knygų:

METRAŠTIS, redagavo T. Dr. L. Andriekus. O.F.M. Išleido Tėvai Pranciškonai. Kaina $2.50,

J. Aistis, Nemuno ilgesys, Poezija. Kaina $1.00,

T. Pr. Bizauskas, O.F.M., Šv. Pranciškaus pėdomis. Kaina $1.00,

Be to papigintomis kainomis galima gauti dar šių vertingų knygų:

Jonas Grigolaitis, Nacių pragare,

Tumas — Vaižgantas, Dėdės ir dėdienės,

Vincas Ramonas, Kryžiai,

Tumas — Vaižgantas, Pragiedruliai, II ir II t.,

F. Neveravičius, Dienovidžio sutemos,

T. Damazas Daveau, O.F.M., Šv. Pranciškaus Asyžietis,

M. Biržiška, Vilniaus universitetas,

Dr. Gr. Valančius, Lietuva ir Karaliaučiaus kraštas,

H.Žemelis, Okupantų replėse.

— — — — —

Geriausias draugas laimėje ir nelaimėje — lietuviška knyga. Pamilkite ją!

Lietuvių Žinios

AMŽIŲ LAIPTAIS ŽENGIANT

(Vasario 16-sios proga)

Kaip kiekviena tauta, taip ir lietuvių turi reikšmingų, linksmų ir liūdnų dienų. Jei pažvelgsime į praeitį, tai pamatysime, jog lietuvių tauta daugiau pergyveno kančių, pakėlė vargų, negu kitos tautos. Ji nuolatos niekinama, blaškoma, jos nariai nutautinami. Tačiau teisingai sakoma, jog nėra to blogo, kad neišeitų į gera. Kančios ir vargai lietuvių tautą užgrūdino, išugdė lietuvišką būdą, atsparumą kovai dėl savo egzistencijos. Dėl to ji ir šiandien dar gyva.

Nuostabu, kad mūsų tautoj atsiranda tokių, kurie nežino, kas ta Lietuva. Lietuva tai anapus Atlanto kraštais, prisiglaudęs prie gražių Baltijos jūros krantų, kuriame prieš daug šimtmečių įsikūrė mūsų protėviai, tą kraštą pavadino Lietuvos vardu ir ilgai gyveno laimingas dienas. Lietuviai, būdami taikaus būdo, neekspansyvūs, ramiai gyveno, kol rytų, pietų ir vakarų kaimynai nepradėjo jiems pavydėti. Ne tiek pavydėjo turtų, kiek šio krašto plotų. Lietuva savo turtais nepasižymėjo ir nepasižymi, tačiau nuo amžių mūsų kaimynams yra labai skanus kąsnis, nes ji yra tarp rytų ir vakarų kryžkelėje, raktas į rytus ir vakarus. Sunkiausios dienos Lietuvai atėjo tada, kai 1230 metais į Rytprūsius atsibastė vokiečių kryžiuočių ordinas, o šiaurėje ties Ryga įsikūrė Livonijos ordinas. Ne tik kryžiuočiai su kardininkais — Livonijos ordenu plėšė, degino ir žudė ramius Lietuvos gyventojus, tokiu pat būdu Lietuvą teriojo rusai ir lenkai.

Lietuva, žinoma, turėjo gintis ir kiek galima toliau nustumti savo priešus nuo savo sodybų. Juo labiau priešai puolė, tuo toliau lietuviai juos stūmė. Tuo būdu Lietuva Vytauto Didžiojo laikais savo sienas išplėtė nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų.

Vytautui Didžiajam mirus, vėl prasidėjo Lietuvai sunkios dienos. Mat, tuomet prasidėjo bičiulystė su lenkais, kuri Lietuvą ir pražudė. Nekalbant jau apie kitas blogybes, pagal Lenkijoje įsigaliojusią ponijos teisę, ir Lietuvoje 1547 m. buvo įvesta valstiečiams baudžiava, o 1569. VIII. 12 Liublino unija amžinais ryšiais Lietuvą sujungė su Lenkija. Ši unija buvo naudinga tik Lenkijai ir Lietuvos ponijai. Kadangi ši dvilypė valstybė buvo vergiškai sulipdyta, tad pradėjo irti. Rusai, austrai ir vokiečiai matydami šios valstybės silpnumą, susitarė ją pasidalinti. Ją dalinosi tris kartus.

Dalybomis Didž. Lietuvą atiteko rusams, o Mažąją jau valdė vokiečiai. Lietuva prieš rusus sukilo. Rusai matydami, kad geruoju Lietuvos neprisijungs, 1794 m. XI mėn. 12 d. galutinai ją okupavo, o 1795. I. 1 įvyko paskutinysis pasidalinimas. Kitais 1796 m. gruodžio mėn. 12 d. Rusijos Imperijos carė Kotryna panaikino ir Lietuvos vardą. Ji Lietuvą suskirstė gubernijomis ir pavadino šiaurės — vakarų Rusijos imperijos kraštu.

Nors Lietuvos vardas buvo panaikintas, bet lietuvių tauta liko gyva. Juo labiau lietuviai buvo spaudžiami, juo labiau ji priešinosi. Kova buvo nesekminga iki pirmojo pasaulinio karo pabaigos.

Pagaliau po sunkių ir skaudžių dienų, sužibo lietuvių tautai skaisti aušrėlė. 1917 m. rugsėjo mėn. 18 d. Vilniuje įvyko lietuvių konferencija, kuri baigėsi rugsėjo 23 d. Ši konferencija išrinko iš 20 asmenų Lietuvos Tarybą Lietuvos reikalams ginti. Šiam organui teko atlikti labai sunkūs ir svarbūs uždaviniai.

Karui pasibaigus, Vokietijos Reicho ir Sovietinės Rusijos delegatai susirinko Lietuvos Brastoje taikos derybom. Lietuvos Taryba reikalavo įsileisti jos atstovus į taikos derybas. Vokiečiai neleido ir dar pagrasino, kad Lietuvos likimas bus rišamas su Lenkijos klausimu. Tuo būdu Lietuvos Tarybai teko imtis griežtesnio sprendimo. Pasirįžo ir paskelbė, kad "Lietuvos Taryba, kaipo vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamasi tautų apsisprendimo teise ir Lietuvių Vilniaus konferencijos 1917 m. rugsėjo mėn. 18-23 d. nutarimu, skelbia nepriklausomos demokratiniais pagrindais sutvarkytos Lietuvos valstybės atstatymą su sostine Vilniuje; šią valstybę atskiria nuo visų valstybių ryšių, kurie buvo su kitomis tautomis".

Šį taip reikšmingą lietuvių tautai aktą perskaitė ir pirmas pasirašė a.a. Lietuvos Patrijarchas Dr. Jonas Basanavičius Vilniuje, arti Gedimino kalno ties Šv. Jono bažnyčia, 1918 m. vasario mėn. 16 d., šeštadienį, 12 val. 30 min. (Bostono laiku būtų 6 v. 30 min. ryt.).

Tačiau šio akto paskelbimas dar toli buvo nuo tikrosios nepriklausomybės ir tautos laisvės. Krašte dar buvo vokiečių okupacinė valdžia, kuri Lietuvą laikė savo geležinėse replėse. Kaip Lietuvos Tarybos paskelbimas Lietuvos nepr. valstybės buvo perdaug drąsus ir rizikingas žygis, taip toliau visai tautai reikėjo eiti tuo pačiu keliu. Ėjo, kovojo, mirė, bet ir Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma.

Po 20 metų ties Lietuvos teritorija pradėjo rinktis tamsūs debesys. Nors 1939. IX. 1 prasidėjus Lenkijos — Vokietijos karui Lietuva įstatymu deklaravo savo neutralumą, tačiau rytų raudonasis ir vakarų rudasis kaimynai to nepaisė, nes jos likimas jau buvo išspręstas 1939.VIII.23 ir 28 d. Maskvoje. To sprendimo pasėkoje nuo 1940 m. birželio mėn. 15 d. Lietuva neša sunkų žiauriojo raudonojo budelio kryžių.

B. Pupalaigis

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Apie š. m. vasario 1 d. laivu GENERAL GREELEY" į New Yorką atvyksta šie lietuviai trėmtiniai:

Aleksandravičius Aleksas, P. O. Box 51, Nonmaouth Ave., Ocean Gate, N. J.

Ašoklis Zenonas, Durand, Ill.

Baltrušaitis Vladas, 71 S Fitzhugh St., Rochester, N. Y.

Barvydis Antanas, Stasė, 5133 S. Avers Ave., Chicago, Ill.

Gavėnia Elžbieta, Marė, 3259 S. Union Ave., Chicago, Ill.

Girksas Anicetas, 138 Clark Ave., Chelsea, Mass.

Ilčiukas Marija, Peteris, 1400 S. 48th St., Cicero, Ill.

Indriulis Petras, 3738 N. Marshall St., Phila 40, Pa.

Kavaliauskas Alfonsas, Leokadija, Algirdaas, Meilutė, Rt. 1, Box 533, Scottsville, Mich.

Kislauskis Bronius, Irtna, Irena (duktė), Henrikas, Milford Memorial Hospital, Milford, Delaware.

Kupcikevičius, Leopaldas, Marytė, 1303 S. Kildare St., Chicago 27, Ill.

Brazaitis, Juozas, 1612 Magnolia Dr., Cleveland, Ohio.

Dobilas Jonas, 3614 Deodor St., East Chicago, Ind.

Dragunevičius Vitolis, 77 White Ave., Hartford 7, Conn.

Gudaitis Viktoras, 3711 Ivy St., E. Chicago, Ind.

Idzelis Jurgis, Marta, Vilius, Gertruda, Gunther, Box 34, Etna, New York.

Jančauskas Antanas, 1417 S Wood Ave., Linden, N. J.

Jance Antanas, 154 S. 3 St., Brooklyn, N. Y.

Jonaitis Juozas, Marija, Vytautas, Goodman, Wisc.

Jonauskas Vadova, Vitas, Romana, 2846 W. Roosevelt Rd., Chicago, Ill.

Jonikas Viktorija, Jonas, 828 S. Prescott St., Waukegan, Ill.

Kalvaitis Gustavas, Ona, Ashland City, Tenn.

Karnočius, Vincas, 49 Howard St., Lewistown, Maine.

Kilčiauskas Jonas, 104 Holbrooke St., Rochester 5, N. Y.

Kleiza Pranas, Marijona, Nijolė, Vidas, Juratė, 241 Union St., Hudson, N. Y.

Krošniūnas, Stasys, Irena, Algis, Ramunė, Juratė, 4322 So Fairfield Ave., Chicago, Ill.

Leleiva, Edvardas, 10343 103 St., Ozone Park, N. Y.

Liutkevičius Feliksas, Antanina, Gintautas, Rimydas, Vytautas, 37 Franklin St., Norwood, Mass.

Lukoševičius Jonas, Sigitas, 546 W. 62 St., Chicago 21, Ill.

Maila, Albinas, P.O.Box 423, Logan, Utah.

Malonis Kazys, 7233 S. Rockwell St., Chicago 29, Ill.

Moigis Algirdas, Vera, Vilimas, 1821 W. St., Chicago 9, Ill.

Nasvytis Algirdas, 4579 W. 157 St., Cleveland, Ohio.

Polys Juozas, Rt. 1, Marquette, Kansas.

Pilinka Ona, 804 Hollins St., Baltimore, Md.

Puplešis Petras, 1146 Dallas Rd., Cleveland, Ohio.

Purakininkaitė Ona, Sheldon, Iowa.

Pavlovas Jurgis, 214 E. 21str., New York, N. Y.

Puodžiūnas, Johanna, Algis, 60-01 56 Drive., Maspeth, L. I., N. Y.

Ramanauskas Kostas, Polonija, 8200 S. Kean Ave., Oak Lawa, Ill.

Ringys Richardas, 3727 Deodor St., East Chicago, Ind.

Rugevičius Stanislovas, 1807 S. Peoria St., Chicago, Ill.

Padvalskis Petras, 13 Mendon St., Worcester, Mass.

Sližys Stasys, Natalija, 1423 23 St., Detroit 16, Mich.

BALFo Imigracijos Komitetas

Popiežius kalbės vaikams

Vatikanas. — Iš Vatikano pranešama, jog vasario 26 d. Šv. Tėvas anglų kalba kalbės per radiją į Amerikos vaikus, ragindamas juo remti vargšus Europos ir Azijos vaikus.

Gen. Bradley pasisakė už mokyklos gerinimą

Gen. O. N. Bradley, vyriausiojo kariuomenės štabo viršininkas, pastebėjo, kad JAV mokyklos neatsako šalies gerovei. Jis aiškiai pabrėžė, kad dabartinėse mokyklose nepaisoma ekonominė sistema, išjuokiami politiniai principai ir griaunami dvasiniai įsitikinimai. Auklėjimas ir mokslas palengvina valdyti tautą jos pačios gerovei.

Alaska nesaugi

Vašingtonas. — UP pranešimu, Alaskos delegatas, kalbėdamas moterų patriotinėje konferencijoj pareiškė, jog rusai visai lengvai gali užimti Alaską ir sušukti Amerikai mirties šūkį. Jo nuomone Alaskoje yra daug permažai kariuomenės ir ją užimti užtenka vienos arba daugiausiai dviejų parašiutininkų divizijų.

Nauja sutartis

Maskva. — Tasso žinių agentūra pranešė, jog Rusija ir Lenkija pasirašiusios naują prekybos sutartį 34% padidinančią prekybą 1950 m.

Svetimoteriai kalėjiman

Sidney. — Brisbane's Arkivyskupas Duhig, Australijos Primas, pareiškė, kad svetimoteriaujantieji vyrai ir moterys, būtų sodinami kalėjiman.

"Jei vagis areštuojamas, teisiamas ir sodinamas kalėjiman, sakė Arkivyskupas, tai kodėl neturėtų ištikti toks pat likimas ir tą, kuris vagia laimę nuo vyro arba žmonos? Nes ir tai yra vagystė, ir daug baisesnė".

Panama paskyrė ambasadorių prie Šv. Sosto Dr. Aleman Bermudez.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Iš patikimų šaltinių pranešama, jog sovietai ypatingai sustiprino Pacifiko laivyną.

° Aviacijos vadovybės pranešimu, JAV atominius centrus pradės saugoti karo lėktuvai. Pamažu bus einama prie visos JAV teritorijos apsaugos nuo oro puolimų.

° Eilė senatorių sutarė griežtai priešintis pinigų paskyrimui valstybės departamentui tol, kol Dean Achesonas negarantuos kongresui už savo tarnautojų lojalumą.

° Sovietai pareikalavo, kad jiems būtų išduoti eilė japonų "karo nusikaltėlių", kurių tarpe esąs ir imperatorius Hirohito.

° Spėjama, jog darbiečiams ir laimėjus Anglijos rinkimus dabartinis užs. reik. min. E. Bevinas pasitrauks iš savo vietos, nes jo sveikata yra labai susilpnėjusi.

° Bulgarijos vyriausybės spaudos agentūra pranešė, jog Sofijos teismas nuo 5 iki 15 m. kalėjimo bausmėmis nubaudė 9 aviacijos karininkus už "priešvalstybinę veiklą".

VANDENILIO BOMBA

Pranešimas, kad prezidentas Trumanas įsakęs atominės energijos komisijai gaminti taip vadinamą "hydrogen bomb", atrodo, nuraminęs legislatorius ir visą tautą, kurie laiko trečiąjį pasaulinį karą neišvengiamu.

Progresas, kurį pasiekė mokslas naikinimo srityje, padarė atominę bombą praeities ginklu. Į kelius metus tas pragariškas mirties įrankis, kurio visi taip bijojo, galutinai liko nuvainikuotas kito, tačiau daug baisesnio.

Naująją bombą galės pasigaminti ir mažosios tautos.

Trumanas, kuris yra tautos ir ginkluotų pajėgų galva, neša didelę atsakomybę prieš visą žmoniją. Amerika turi būti apginta nuo priešo, kuris kesinasi prieš jos gyvybę.

Mokslinis karas jau pralenkė ginklų karą. Pasaulis eina prie susinaikinimo, kasdamas išgąstingą duobę, kurioje bus palaidotos visos civilizuotos tautos.

Rusai pajėgūs gaminti H-bombas

Komunistai žino H—bombų gaminimo paslaptį. — Niekas Kremliaus nuo bombų gaminimo nesulaikys

New Yorkas. — Parlo D. Lysenko, žinomas ukrainiečių mokslininkas, kuris jau 1942 m. nutraukė visus ryšius su komunistais ir kuris šiuo metu yra Amerikoje, pareiškė, jog komunistinė Rusija atomines paslaptis žino lygiai taip gerai, kaip ir Vakarai.

Lysenko, vienas iš žymiausių sovietų pramonės chemikų yra žinomo ir sovietų garbinamo biologijos teoretiko Trofim D. Lysenko brolis. Kalbėdamas apie H-bombą, jis pabrėžė, jog Kremlius H—bombą gali gaminti ir joki moraliniai ir piniginiai motyvai juos nuo gaminimo nesustabdys, jei jie ras, jog tai yra reikalinga.

Pasak Lysenko, atomines paslaptis sovietai gavo šnipinėjimo būdu iš Vakarų, konkrečiai iš JAV.

Komunistai užimtų Berlyną gegužės 28 d.

Bonn. — Dr. Kurt Schumacher, vokiečių socialistų lyderis, pareiškė žurnalistams, kad 600,000 komunistų sovietų zonoje yra gavę įsakymą užimti Berlyną Sekminių dienoje.

Nehru skatina kovoti prieš komunistus

New Dehli. — Indijos premjeras Pandit Nehru atsišaukė į visą tutą, kviesdamas kovoti prieš komunizmą pagal Ghandi pamokinimus. Jis pavadino komunistus idiotais, norinčiais pavergti tautas bombomis.

KELIAI Į MOKSLĄ

(Atkelta iš 4 pusl.)

yra pasiruošusios. Kiekvienas didesnis universitetas ar kolegija turi vakarinius kursus, kuriuose galima įsigyti, bet kurį diplomą per devyneris ar daugiau metų, vietoje ketverių. Tokia pačia tvarka galima įsigyti ir magistro bei daktaro laipsnius. Deja, už viską reikia mokėti. Tačiau kai išlaidos pasiskirsto per daugelį metų, jos nėra nepakeliamos.

TAIP DARO KITI

Tokiu sunkiu keliu eina šimtai tūkstančių čia gimusio ir augusio jaunimo. Tuo pačiu tenka pasekti ir naujai atvykusiems lietuviams, norintiems bet ko mokytis. Reikia palaidoti visas viltis į pašalpas ar stipendijas ir dirbti. Šias eilutes rašantis turi keletą studentų, kurie ruošiasi įsigyti aukštojo mokslo diplomus šią vasarą — po 12 ir 13 metų darbo vakarais.

Galima nurodyti ir vieną jauną, prieš keletą metų atvykusį lietuvį, kuris Kaune įpusėtas elektro technikos studijas spėjo čia užbaigti ir įsigyti inžinieriaus diplomą, dirbdamas vakarais. Kas svarbiau, jis užbaigė pirmuoju savo kurse. Šiandieną jis gauna visai padorų atlyginimą, bet ir toliau lanko vakarinę mokyklą, siekdamas daktaro laipsnio.

KUR KREIPTIS?

Kas tais klausimais domėtųsi, visas žinias žodžiu ar raštu galėtų gauti iš vietinio Board of Public Education, Oaklande, šalia muziejaus. Tikras adresas: 341 Bellefield Avenue, Pittsburgh 13, Pa. Telefonas: SChenley 1-1700. Reikalingas asmuo: Dr. Coit R. Hoechst, Director of Extension Education.

Dėl aukštojo mokslo reikia kreiptis į universitetus ar kolegijas, kurie siuntinėja vadinamus katalogus su smulkiais nurodymais apie programas, įstojimą, mokesčius ir t.t. Patartina iš anksto pasirūpinti mokslo dokumentų pripažinimu, nes tai kartais trunka mėnesius.

Taigi čia galimumai mokytis yra. Gal jie bus daug kam sunkesni negu Lietuvoje. Tačiau jie kiekvienam nugalimi, jeigu tik nestinga pasiryžimo. O stigti jo neturėtų, nes gal niekur kitur tiek neįvertinama energija ir pasiryžimas, kaip čia.

NELIKIME SKOLINGI ISTORIJAI

Paskutinis dešimtmetis lietuvių tautos istorijoje bus atžymėtas kaip vienas baisiausių laikotarpių. Į jį sutelpa visa tai ką tik didžiausių aukų kaina gali pakelti žiauraus okupanto pavergta tauta ir po atėjūno kojomis mindžiojamas beteisis žmogus.

Tačiau ir tokiais kritiškais laikais lietuvis niekada nėra praradęs vilties į lietuvių tautos ir valstybės visuotiną gerbuvį. Žutbūtinė kova už krašto išlaisvinimą, nesvarbu kur ji šiandieną būtų tęsiama — krašte ar už jo ribų, vieną kartą turės baigtis didžiųjų mūsų siekimų išsipildymu. Tuo mes tikime ir niekuomet tikėję nepaliausime. Tai kartoja kiekviena lietuviška širdis ir pavergtoje Tėvynėje ir Sibiro tremtyje ir laisvuose Vakarų kraštuose.

Tūkstančiai lietuvių tremtinių pasiekia J.A. Valstybes. Jie yra, sakytum, antrojo mūsų išsilaisvinimo fronto kariai, kurie savo aktyvia veikla ir liudijimu civilizuotam pasauliui apie bolševizmo nešamus tautų ir žmogaus sunaikinimo metodus, partmia pirmąsias Lietuvos Laisvės kovų pozicijas — krašte kovojančius brolius partizanus.

Tačiau turime nepamiršti vieno — tremtinių ligšiolinė egzistencija Europoje ir atsiradimas J.A. V-se, be milžiniškos Amerikos lietuvių paramos būtų nebeįmanoma. **Todėl susitarus su VT Informacine Tarnyba Europoje, BALFu ir Amerikos Lietuvių Kultūros Institutu ir gavus iš pastarojo atitinkamą paramą, yra pradedama rinkti dokumtntacinė medžiaga apie Amerikos lietuvių teiktą ar teikiamą paramą lietuviams tremtiniams Europoje ir atvykus į JAV.** Šio darbo imasi Lietuvių Tautinės Martirologijos skyrius, kurio pastangomis jau yra surinkta daug vertingos dokumentacinės medžiagos, vaizduojančios lietuvių tautos ir pavienių mūsų tautiečių tragišką likimą. Toji medžiaga paliečia virš 35.000 paskirų asmenų ir yra naudojama lietuvių reikalams ginti.

Šiuo atveju rūpi užakcentuoti sekanti klausimai:

1. Suregistruoti visus Amerikos lietuvius, kurie, bet kokiu būdu yra prisidėję prie tremtinių globos ir gelbėjimo akcijos,

2. Bent apytikriai nustatyti dolerių sumą, kuria yra įvertinamos privačiu keliu tremtinių gautos iš Amerikos lietuvių vertybės Europoje ir atvykus į JAV,

3. Kuris procentas Amerikos lietuvių, ištiesusių tremtiniams pagalbos ranką yra buvę jų giminės ir

4. Kuris Amerikon atvykusių tremtinių skaičius yra įsijungęs į dar Europoje likusiųjų tremtinių gelbėjimo akciją.

Tam reikalui jau turima Amerikon atvykusių tremtinių kartoteka ir BALFo sudarytuose sąrašuose pažymėti adresai, kurie su aktyvia paskirų asmenų, organizacijų, draugijų ir klūbų pagalba yra atitinkamai koreguojami.

Pagal turimus ir patikslintus adresus šiuo metu tremtiniams yra išsiunčiami atitinkami laiškai ir anketos. Todėl visi į J.A.V. atvykę tremtiniai yra prašomi ko efektingiausiai paremti dedamas pastangas, ypač prisiunčiant adresus tų tremtinių, kurie savo gyvenamąsias vietas yra pakeitę persikeliant iš vieno miesto į kitą. Daugeliu atvejų praslinkus 4-5 mėn. nuo tremtinio atvykimo dienos adresatus laiškai sunkiai bepasiekia. Be to, skelbiamuose sąrašuose neretai pavardės esti labai iškraipytos, o dažnai ir visiškai išleistos.

Grąžinant užpildytą anketą prašoma kartu pasiųsti ir charakteringesnių Amerikos lietuvių laiškų, kuriuose atsispindi jų noras ir pastangos pagelbėti tremtiniams, su tremtinių globa, šalpa ar kelione į JAV susijusių foto nuotraukų ar kitos panašios medžiagos (laivuose leisti laikraštėliai, Amerikos lietuvių nuotraukos, pavienios ar su atvykusiais tremtiniais).

Visa medžiaga siunčiama Lietuvių Tautinės Martirologijos Skyriui sekančiu adresu: **Jonas Rimašauskas, 1847 E. 86th St. Cleveland 6, Ohio.**